

Wat doet de VVJ?
Activiteitenverslag
in dit nummer.

Dossier journalistenpensioen evolueert goed
Wetsvoorstel wil verdachten beschermen maar fnuikt persvrijheid
Bart Brinckman bewaart graag afstand met de politici over wie hij schrijft
Raad voor de Journalistiek herinnert aan recht op anonimiteit minderjarigen
En met Muriel Evrard heeft Belga voor het eerst een vrouwelijke *redac'chef*

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 154 - 29 Februari 2012 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

Justitiepaleis Brugge, 21 februari 2012 (Foto EV/PhotoNews)

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Dossier journalistenpensioen evolueert positief	4
Wetsvoorstel beschermt verdachten maar fnuikt pers	5
Journalisten vermelden (te) weinig hun bronnen	5
SCHEEF BEKEKEN	4
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Bart Brinckman (<i>De Standaard</i>): politiek als metafoor	6
DE VVJ/AVBB IN 2011-2012	
Een jaarverslag en een toekomstverklaring ineen	7-14
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
X c/ <i>Het Laatste Nieuws</i> : minderjarige en recht op anonimiteit	15
IN GESPREK	
Muriel Evrard, eerste vrouwelijke hoofdredacteur van Belga	16-17
DEBAT	
Zin en onzin van journalistenopleidingen in Vlaanderen	18
ONDER EMBARGO	19

Op zaterdag 18 februari vonden de jaarlijkse algemene ledenvergaderingen van de VVJ, de Franstalige AJP en de federale AVBB plaats. Het werd een inhoudelijk boeiende bijeenkomst, met als gespreksthemas onder meer de hernieuwing en herwaardering van de officiële perskaarten, de afschaffing en de wederinvoering van het aanvullende journalistenpensioen, de integratie met de collega's van de periodieke pers, actuele bedreigingen van de journalistieke vrijheden ook. Op de foto houdt Luc Standaert (*Het Belang van Limburg*, oud-voorzitter van de VVJ/AVBB) een warm pleidooi voor volgehouden actie rond het journalistenpensioen. "Bij ons op de redacties begrijpt niemand waarom dit moest worden afgeschaft. En na de recente crisismaatregelen vanwege de directie is dit extra hard aangekomen bij elk van ons." (Foto Lieven Van Assche)

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes printing
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-printing.be

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

KRIJGEN WE HET GELIJK DAN TOCH AAN ONZE KANT ?

De afschaffing van het aanvullend journalistenpensioen is inderdaad al te voortvarend gebeurd. Dat zeggen wij niet, het komt van kringen rond minister van Pensioenen Vincent Van Quickenborne zelf. In december luidde de regering-Di Rupo de doodslok over het koninklijk besluit dat voor loontrekkende beroepsjournalisten een zelfgefinancierd pensioensupplement regelde. Het zou immers verlieslatend zijn en in deze crisistijden konden er geen uitzonderingen meer worden gemaakt.

Wij geloofden de uitleg niet. Als AVBB (VVJ en AJP samen dus) begonnen we onmiddellijk zelf te cijferen. En we vroegen Pensioenen om meer duidelijkheid. Toen bleek dat minister Van Quickenborne zijn beslissing tot afschaffing had gebaseerd op cijfers van de Rijksdienst voor Pensioenen (RvP) uit 1995. Die moesten aantonen dat het aanvullend journalistenpensioen in de toekomst mogelijk wel eens deficitair kon worden... Op ons initiatief hebben talloze verontwaardigde collega's toen politici van alle kleuren aangeschreven met de vraag om steun. Dat leverde resultaat op. De regering beloofde overleg. En de RvP zou werk maken van meer actueel en realistisch cijferwerk.

Die cijfers liggen intussen op tafel. En daaruit blijkt nu onomstotelijk dat ons pensioenregime wel degelijk zelfbedruipend is. In de voorbije vijf jaar is zelfs een overschot geboekt van 2 miljoen euro. Daarmee verdween de reden om het aanvullend journalistenpensioen af te schaffen als sneeuw voor de zon.

Een nieuw pensioensysteem voor journalisten moet dus niet uitgevonden worden. En het kabinet van Pensioenen heeft dan ook overschot van gelijk als het zegt een herinvoering van het oude regime te overwegen. Dat zou dan wel worden aangevuld met een monitoringmechanisme. Dit moet jaarlijks de evolutie weergeven van de aanvullende sociale bijdragen van beroepsjournalisten en hun werkgevers enerzijds, de pensioensupplementen voor de gepensioneerden anderzijds. Als er dan alsnog problemen opduiken, kan onmiddellijk worden ingegrepen. De RvP maakte wel al verschillende prognoses, maar de toekomst voorspellen kan niemand. Hoe dan ook vraagt de AVBB om het geboekte overschot van 2 miljoen in rekening te brengen als buffer. Begin maart volgt nieuw overleg.

Het behoud van het aanvullende journalistenpensioen maakte ook het thema uit van een motie die tijdens de algemene ledenvergadering van de AVBB op 18 februari unaniem is goedgekeurd. De nagel op de kop. Op die manier toonde het hele pensioendossier nog maar eens de noodzaak aan van een goed werkende beroepsvereniging. We blijven overigens vragen om het systeem uit te breiden naar de zelfstandige beroepsjournalisten. En intussen wachten we rustig maar vastberaden op het definitieve standpunt van Pensioenminister Van Quickenborne en zijn regeringscollega's.

Een ding is duidelijk: in tegenstelling tot sommige beeldvorming zijn beroepsjournalisten geen stelletje profiteurs die met zakken vol geld veel te vroeg met pensioen mogen gaan. Wij zijn geen politieagenten, brandweermannen, loodsen of cipers die uitzonderingen vragen. Ons aanvullend pensioensysteem is correct, geldt enkel voor wie een normale volle loopbaan heeft gewerkt en wordt integraal (en zelfs meer dan dat) door de sector zelf gefinancierd.

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ

(Foto Eric Vidal)

DOSSIER JOURNALISTENPENSIOEN EVOLUEERT POSITIEF

Pol Deltour

Er wordt gewerkt aan een nieuw wettelijk pensioensysteem voor beroepsjournalisten. Dat zou neerkomen op het oude dat werd afgeschaft, maar met een monitoringmechanisme erbij dat het zelffinancierende karakter ook op langere termijn moet garanderen.

Een AVBB-delegatie had op maandag 20 februari een nieuw contact met het kabinet Pensioenen en de RvP (Rijksdienst voor Pensioenen). De RvP bevestigde haar eerdere cijfers over de evolutie van bijdragen en uitkeringen voor het aanvullende journalistenpensioen. Die tonen aan dat het stelsel in het verleden niet enkel in theorie maar ook in de praktijk zelffinancierend was. Meer nog: in de voorbije vijf jaar werd een surplus van ruim 2 miljoen euro gerealiseerd.

Er was en is bijgevolg geen enkele reden om het aanvullende journalistenpensioen, zoals het van 1971 tot eind 2011 bestond, af te schaffen. En het kabinet van Pensioenen liet dan ook verstaan dat een herinvoering van het oude KB van 1971 op de aanvullende journalistenpensioen mogelijk is. Daar zou dan wel een bepaling aan worden toegevoegd die voor de toekomst een aanpassing van het systeem mogelijk moet maken. Wanneer bij jaarlijkse monitoring zou blijken dat het stelsel alsnog verlieslatend wordt, dan zou de regering in overleg met de sector de hoogte van de aanvullende pensioenbijdragen of het bedrag van het pensioensupplement kunnen aanpassen.

De RvP legde maandag prognoses op tafel waaruit blijkt dat het stelsel van aanvullend journalistenpensioen in 2016 verlieslatend zou kunnen worden. Volgens twee andere scenario's zou het stelsel nog tot 2018 of zelfs 2025 boni kunnen blijven opleveren. De AVBB pleit er alleszins voor om het ruime historische surplus in rekening te brengen, zodat de buffer voordat aanpassingen nodig zijn vergroot.

Binnen afzienbare tijd buigt het kernkabinet zich over het dossier. Daarna kunnen de nodige wettelijke ingrepen gebeuren. Op 7 maart volgt nieuw overleg tussen het kabinet Pensioenen, de RvP en de AVBB.

De AVBB legde ook weer de uitbreiding van het journalistenpensioen naar zelfstandige beroepsjournalisten op tafel. Maar die vraag verwijst het kabinet Pensioenen door naar minister van Middenstand Sabine Laruelle (MR). Ook met haar legde de AVBB intussen een eerste contact.

Volg de ontwikkelingen in dit dossier op www.journalist.be

SCHEEF BEKEKEN

"Verleid me, doe je best. Vertel verhalen. Op zo'n manier dat iedereen ze verstaat, te beginnen met mijn eigen moedertje."

Lisbeth Imbo van VRT-radio geeft communicatie-advies aan politieke woordvoerders in het Vlaams Parlement (geciteerd in *De Standaard* van 14 februari 2012)

"Zeg niet tegen je kind: 'Zoek het op het internet op', maar zeg: 'Zoek zoveel mogelijk informatie op het internet en vorm zelf een mening'. Check je bronnen en leg er verschillende naast elkaar."

Stand-upcomedian Nigel Williams in *De Tijd* van 27 januari 2012

"Voor zover er achter de piraterij op het internet al enige filosofie schuilt, blijkt het er een te zijn die naar Robin Hood verwijst. De piraten zouden dan jatten van de gruwelijk kapitalistische muziek- en filmbonzen en de artiesten buit herverdelen onder behoeftigen. Dat daarmee de behoeftigen aan het andere eind van de keten, de op percent werkende artiesten, benadeeld worden is dan collateral damage waar niemand nog bij stilstaat."

Eva Berghmans in *De Standaard* van 31 januari 2012

"Het zijn onzekere tijden. Bekaert kondigde die dag zware afdankingen aan. Het publiek kiest op zulke momenten vaker voor een vaste waarde, voor de zender waarmee het is opgegroeid, en dat is voor de meeste Vlamingen nog altijd de openbare omroep."

VRT-hoofredacteur Wim Willems verklaart een nieuw kijkcijferrecord voor *Het Journaal* (1,3 miljoen kijkers op 2 februari), in *Het Laatste Nieuws* van 4 februari 2012

"Ik heb Ludo Poppe twee keer gevraagd om op de kritiek te reageren maar hij heeft twee keer nee gezegd. Hij wist niet wie mijn getuigen waren maar noemde hen toch al onbetrouwbaar."

Reporter Peter Schoenaerts van *Humo* maakt zich in *Het Belang van Limburg* van 7 februari 2012 weinig zorgen over de kritiek op zijn reeks over reality-tv

"In iedere moordzaak lijkt de pers nieuwe grenzen op te zoeken. De perceptie is dat de media de zaak even snel oplossen als Witse. Die evolutie is gevaarlijk en ondermijnt het werk van speurders en magistraten."

Advocaat Hugo Lamon is in *De Morgen* van 21 februari 2012 niet tevreden met de berichtgeving over de zogenaamde kasteelmoord

*"Vijf jaar *Peeters & Pichal* maken was ongemeen boeiend maar ook intens vermoeiend."*

Annemie Peeters in *Gazet van Antwerpen* van 10 februari 2012

*"Ik verkies het hoofdredacteurschap bij VTM boven dat bij *De Morgen*. De reden is dat mijn roots in de tv-wereld liggen. Ik ben vertrokken bij *De Morgen* omdat ik het gewoon niet graag meer deed."*

Bart Van Doorne, ex-hoofredacteur *DM* en nu co-hoofredacteur van het *VTM-Nieuws* in *Scoop*, magazine van de studentenjournalistiek van de Arteveldehogeschool Gent, editie januari 2012

WETSVOORSTEL BESCHERMT VERDACHTEN EN VEROORDEELDEN MAAR BEDREIGT VRIJE PERS

Pol Deltour

De Kamercommissie voor Justitie buigt zich over een wetsvoorstel dat het vermoeden van onschuld en het recht op vergeten wil veiligstellen tegenover de nieuwsmedia. Een rechter in kort geding zou hiertoe rechtzettingen maar ook een publicatie- of uitzendverbod kunnen opleggen. Het voorstel dreigt een uiterst zware hypotheek te leggen op de berichtgeving over gerechtelijke dossiers.

Het wetsvoorstel is ondertekend door de volksvertegenwoordigers Thierry Giet (PS), Christian Brotcorne (cdH) en Valérie Déom (PS). Het idee is niet nieuw. Zowat vijf jaar geleden dienden andere parlementsleden zoals Hugo Vandenberghe (CD&V) en Clothilde Nyssens (CDH) al gelijklopende voorstellen in. De AVBB en andere critici wezen telkens op de gevaarlijk discretionaire bevoegdheid die in handen zou komen van de rechtbankvoorzitters.

Het huidige wetsvoorstel wil niet enkel het vermoeden van onschuld beschermen tegenover de 'sensatiepers', maar ook het recht op vergetelheid. Dat zou al kunnen ingeroepen worden door al wie zes maanden eerder veroordeeld werd. Kritiek van diverse andere volksvertegenwoordigers in de Kamercommissie voor Justitie lijkt erop te wijzen dat alvast dit onderdeel minder kans op slagen maakt.

Op dit ogenblik zijn gerechtelijke publicatieverboden niet mogelijk omdat ze als overheidsensuur worden gezien – iets wat de Grondwet in artikel 25 verbiedt. Slachtoffers van onrechtmatige journalistiek kunnen wel steeds achteraf volledige schadeloosstelling verkrijgen. De goedkeuring van dit wetsvoorstel zou betekenen dat de nieuwsmedia in een heel wat repressiever klimaat terecht komen.

Na de eerste bespreking van het wetsvoorstel besliste de Kamercommissie voor Justitie om hoorzittingen te organiseren, onder meer met de AVBB en de kortgedingrechtters.

Ook de Raad voor de Journalistiek en de Franstalige *Conseil de Déontologie Journalistique* worden gehoord. De AVBB zal zoals vroeger wijzen op het grote belang van vrije en openbare informatie en op het alternatief van deontologische zelfregulering wanneer het toch fout loopt in de berichtgeving.

Texto

Wat staat precies in het wetsvoorstel van 26 oktober 2010 tot wijziging van artikel 587 van het Gerechtelijk Wetboek ten einde het vermoeden van onschuld te beschermen ?

[De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg kan zich in kort geding ook uitspreken over] de vorderingen tot rechtzetting, stopzetting of verwijdering ingesteld naar aanleiding van de publicatie of de verspreiding van teksten of beelden die het vermoeden van onschuld schenden of node-loos het recht op vergetelheid schenden van sinds meer dan zes maanden veroordeelde personen.

Volg de ontwikkelingen in dit dossier op www.journalist.be

'VLAAMSE JOURNALISTEN CITEREN TE WEINIG BRONNEN'

Luc Vanheerentals

Gentse onderzoekers maken zich zorgen over het feit dat krantenjournalisten in Vlaanderen vaak niet de bron vermelden van wat ze publiceren. "En de bronnentransparantie blijkt de jongste vijftien jaar nog te zijn afgenomen."

De Gentse onderzoekers Sara Leuven en Karin Raeymaeckers (Communicatiewetenschappen Ugent) baseren zich op twee inhoudsanalyses van berichten met buitenlands nieuws die in de jaren 1995-2010 zijn gepubliceerd. De onderzochte kranten zijn *De Standaard*, *De Morgen*, *Het Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws*.

In de eerste studie gingen 2.229 krantenstukken onder de scanner. Per artikel blijkt gemiddeld één bron te zijn vermeld. Volgens de onderzoekers kan dit erop wijzen dat over het buitenland vaak eenzijdig wordt bericht. Politici worden het vaakst geciteerd, gevolgd door burgers en overheid, bedrijven en experts. Slechts zelden wordt verwezen naar persberichten of persconferenties. Van de 2.229 artikelen was een kwart niet ondertekend. Dat doet de onderzoekers vermoeden dat deze berichtgeving deels of volledig is overgenomen van persberichten.

In hun tweede studie gingen Leuven en Raeymaeckers na wat er was gepubliceerd op basis van 138 persmededelingen die in de onderzochte periode door Artsen zonder Grenzen werden verspreid. Veertig procent van de AzG-persmededelingen leidde tot een stuk, maar slechts in één geval op vijf was het persbericht als bron vermeld.

Toch doen journalisten méér dan wat *copy-paste* van persberichten, poneren Leuven en Raeymaeckers. Uit hun tweede studie leiden ze af dat de Vlaamse journalisten "een vrij goed evenwicht bewaren tussen knip- en plakjournalistiek en eigen verslaggeving". In drie kwart van de gevallen blijkt het AzG-persbericht immers voor minstens de helft geschreven of herschreven te zijn door een journalist. In die gevallen werd ook bijkomende informatie verzameld door de journalist.

Mens achter het nieuws

BART BRINCKMAN (*De Standaard*): 'DE POPULIST UITHANGEN IS MAKKELIJK'

Jan Backx

In een krantenlandschap waar dagelijks almaar meer columnisten geformatteerd trapezewerk leveren over hun persoonlijke waan-van-de-dag, is de pen van Bart Brinckman een verademing. Bart brengt in *De Standaard* heldere stukken over moeilijke en op het eerste gezicht zelfs saaie onderwerpen. Maar je leest ze met plezier en je steekt er iets van op. Zo simpel (of aartsmoeilijk) kan Wetstraat-journalistiek zijn.

Toch scheelde het niet veel of Brinckman (48) was iets totaal anders geworden. Wat dacht je van landbouwingenieur. "Mijn ouders komen allebei uit het Brugse", vertelt hij. "Pa was chemisch ingenieur en vond in de vroege jaren '60 werk bij Gevaert in Mortsel. Daar ben ik dan ook geboren, als middelste van drie zonen. Mijn moeder was lerares geschiedenis. Vaders droom was dat heel zijn nageslacht ingenieur zou worden. Ik werd het buitenbeentje. Ik proefde wel eerst van twee jaar landbouwingenieur. Stiekem hoopte ik dat ik slechte cijfers zou halen, maar ik slaagde wonderwel. Toen trok ik naar Gent om nieuwste geschiedenis en pers en communicatie te studeren."

"Als tiener had ik thuis de verslagenheid gezien toen in 1976 *De Standaard*, onze huiskrant, failliet ging. Vader en moeder bliksemde me dood toen ik opmerkte dat ze toch konden overschakelen naar *Gazet van Antwerpen*. Van jongs af aan was ik al geboeid door politieke debatten op tv. Aan de unief las ik gretig *De Standaard* en *De Morgen*. In 1989 studeerde ik af en vloog ik als dienstplichtige naar Arolsen, het 1ste Jagers te Paard, een gevechtseenheid waar ik vooral films moest draaien en fris-co's verkopen. Ik leerde er wél lopen, ik jog nu nog altijd graag. In november zwaaide ik af en een dag later kon ik als Wetstraat-redacteur beginnen bij *De Morgen*, in mijn ogen toen een uiterst creatieve krant. Piet Piryns wierf me aan. Mijn eveneens splinternieuwe compagnons op de redactie in de Brogniezstraat waren Pol Deltour en Jörgen Oosterwaal."

"De grote uitdaging was dat we bij *De Morgen* echt *from scratch* aan de slag mochten. De maatschappij was nog enorm verzuild. Ik volgde de CVP en begin de jaren '90 nodigde die partij op haar persconferenties steevast niemand uit van *De Morgen* of *Het Laatste Nieuws*. De tweede helft van die jaren negentig beleefde ik een geweldige tijd bij *De Morgen*. De zaken ontspoorden toen de zogenaamde Getuige X 1, Regina Louf, opdook in de nasleep van de Dutroux-affaire. Plots kwam de grootst mogelijke onzin in de krant onder de noemer onderzoeksjournalistiek. Ik was *De Morgen* dankbaar voor de geboden leerschool maar toen hoofdredacteur Peter

Vandermeersch van *De Standaard* me in 2000 benaderde, hoefde ik niet lang na te denken."

In zijn nieuwe biotoop in Groot-Bijgaarden werd Bart eerst chef cultuur en media. Een jaartje later kwam hij opnieuw thuis: chef Wetstraat. Hoe voelt dat tegenwoordig, zo af en toe te worden vertrappeld aan de Wetstraat 16 wanneer weer een nieuwe excellentie naar binnen wordt gereden in een zwarte Mercedes?

Brinckman: "Tja, onze confraters van tv en radio hebben nu eenmaal beeld en klank nodig. De geschreven pers kan ondertussen naar informatie spitten op andere manieren. Telefoneren, mensen achter de schermen ontmoeten. Ik wil weten hoe politici denken, de meningen confronteren. Ik beschouw het politieke gebeuren als een metafoor van de dingen des levens: verraad, macht, overloperij. En ja, ook ik ben soms gedegouteerd, maar op andere momenten sta

ik me te vergapen aan heuse Shakespeariaanse drama's. Pas op, ik heb veel respect voor de toplaag van onze politici. Er zitten heel verstandige tot zelfs briljante geesten tussen. Jean-Luc Dehaene bijvoorbeeld, wat men van die man ook mag denken. Bevattelijk en correct blijven uitleggen aan de lezers hoe de zaken in mekaar zitten is een geweldig vak. Als journalist de populist uithangen is al te makkelijk."

"Er zitten wel degelijk toffe mensen onder de politici, maar ik wil nooit echt me ze bevriend zijn. Een gezonde afstandelijkheid is goed, voor mijn krant en voor mezelf.

Een verborgen agenda heb ik alleszins niet. Ik wil transparant verslag uitbrengen, als ambachtsman een deugdelijk doorgeefluik zijn. En jawel, ook ik heb flaters geschreven. Journalistiek is nu eenmaal geen exacte wetenschap."

Na zoveel jaren als chef kreeg Brinckman nu het etiket *senior writer* opgekleefd. In combinatie met de naderende Abraham-verjaardag een gevaarlijke combinatie in journalistenland?

"Ach, jongeren zuurstof geven en hen hun ambities laten uitwerken is niet slecht. Ik hou me nu graag bezig met analyses, achtergrondstukken en interviews. Dat, al eens in een tv-debat zitten en mogen meewerken aan het weekblad van mijn krant vind ik allemaal bijzonder boeiend. Voorts blijf ik realistisch: journalistiek is inderdaad een mooi beroep maar het is vaak hard, frustrerend en een mens wordt er niet rijk van. Toch geloof ik dat het gedrukte medium nog een hele poos zal meegaan. Een krant heeft nu eenmaal een ziel die je niet in een laptop of een tablet kunt stoppen."

Bart Brinckman: politiek als metafoor van de dingen des levens.

de VVJ / AVBB in 2011-2012

Perskaarten, werkzekerheid, freelancers, auteursrechten, pensioenen, bronnengeheim: de uitdagingen zijn groter dan ooit

Zelden diende een nieuw werkjaar zich voor de Vlaamse en Belgische journalisten zo belangrijk aan als 2012. Mediahuizen gaan onder druk van een structurele mediacrisis en een conjuncturele economische crisis steeds meer saneren, ook op hun redacties. Diezelfde uitgevers dringen er intussen almaar forser op aan om journalistenvergoedingen voor een deel in auteursrechten om te zetten, kwestie van te kunnen besparen op de loonlast, maar met alle risico's voor het sociaal statuut van de journalisten van dien. Van haar kant schraptte de regering-Di Rupo hals-overkop het aanvullende journalistenpensioen, ook al ging het om een perfect zelffinancierend systeem. En intussen wordt er ook bij justitie, politie en advocatuur geijverd voor een scherpere opstelling tegenover de pers, wat ook al niet bevorderlijk is voor de werkomstandigheden.

Naar aanleiding van de Algemene Ledenvergaderingen van 18 februari 2012: een stand van zaken en een overzicht van de uitdagingen. In dit jaarverslag eerst enkele thema's uit de interne keuken van de VVJ/AVBB: evolutie van het ledenbestand, de nakende verhuizing naar de Zennestraat, de toenadering tot de periodieke pers... Vervolgens een overzicht van de inhoudelijke werkthema's van de beroepsunie, van de erkenning van beroepsjournalisten over de sociale dossiers tot de lastige verhouding met het gerecht.

Pol Deltour
nationaal secretaris

(Foto Lieven Van Assche)

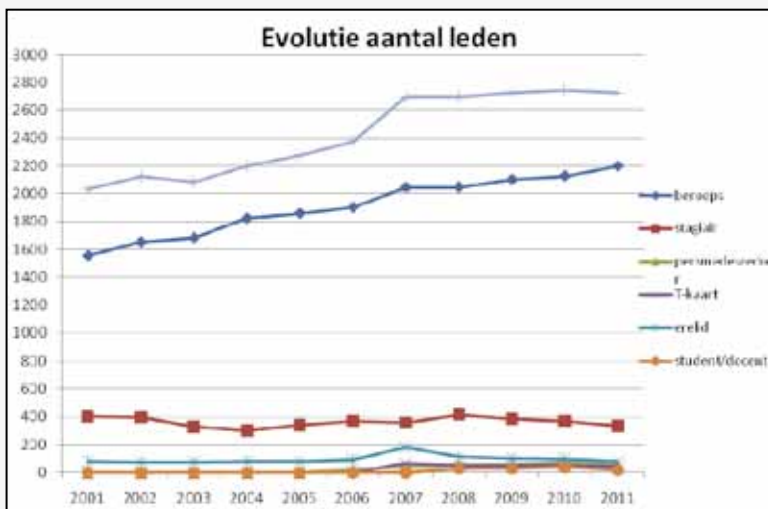
de VVJ/AVBB in 2011-2012

VVJ-leden in 2011-2012

Vorig jaar (2011) sloten zich opnieuw 2.724 journalisten aan bij de VJ. Het ledenbestand blijft daarmee op het peil dat sinds 2007 wordt gehaald.

Niet alle beroepsjournalisten maken zich lid, daar is ook geen verplichting toe. Toch sluit ongeveer 90 procent van de beroepsjournalisten zich bij de VJ aan, wat de beroepsvereniging een zeer grote representativiteit blijft geven.

Voor 2012 hebben zich intussen om en bij 2.300 journalisten opnieuw aangesloten bij de VJ. Het gaat vanzelfsprekend om een voorlopig cijfer. In de loop van het jaar komen daar nog een

Leden VVJ

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
beroepsjournalist	1555	1652	1683	1823	1859	1901	2045	2046	2100	2126	2196
stagiair	400	396	327	299	339	367	358	415	386	366	332
persmedewerker	0	0	0	0	0	17	46	54	59	71	56
T-kaart	0	0	0	0	0	0	65	48	50	48	46
erelid	79	75	75	77	79	90	180	110	101	94	80
student/docent	0	0	0	0	0	0	0	26	28	37	14
Totaal leden	2034	2123	2085	2199	2277	2375	2694	2699	2724	2742	2724

paar honderd leden bij, vooral ingevolge de nog lopende hernieuwingsoperatie voor de erkenningen van beroepsjournalisten (zie verder). Nog een 150-tal hernieuwingsdossiers is in behandeling en 380 beroepsjournalisten dienden nog niet de nodige aanvraag tot hernieuwing in. Bovendien treden in de loop van een werkjaar steevast een goede 100 stagiairs en een 20-tal andere leden tot de VJ toe.

Nieuw bestuur neemt nieuwe start

De VJ zette het jaar 2011 in met de verkiezing van een nieuwe bestuursraad. Die blijft aan het roer tot februari 2015. Het voorzitterschap blijft in handen van voorzitter Marc Van de Looverbosch en ondervoorzitter Hubert Van Humbecq, bijgestaan door penningmeester Frans Wauters. Ook andere bestuursleden bleven op het appel, terwijl diverse nieuwe krachten de bestuursrangen kwamen versterken: Hans Brockmans (*Trends*), Wouter Bruyns (*VTM*), Filip De Rycke (*TV Brussel*), Monica Moritz (zelfstandige), Lieven Van Assche (zelfstandig fotojournalist).

Jubileum 125 jaar Persbond

2011 was het jaar waarin de AVBB feitelijk 125 jaar bestond. Feitelijk, want sinds 1886 waren respectievelijk de ABP (Algemene Belgische Persbond) en de BBP (Beroepsvereniging van de Belgische Pers) als voorlopers gepasseerd.

Het jubileum werd gepast gevierd maar ook historisch geduid. Op www.journalist.be en in een speciaal, voor de gelegenheid tweetalig jubileumnummer van *De Journalist* werd uitgebreid inge-

(Foto Belgica)

gaan op de lange en boeiende geschiedenis van de Belgische journalistenbond.

De eigenlijke festiviteiten werden ingezet in Antwerpen op 9 juni. De VJ-afdeling Antwerpen-Limburg bood een receptie aan op Linkeroever, met veel volk en veel gezelligheid.

Het nationale jubileumfeest volgde op zaterdag 24 september in de Brusselse Residence Palace. Om 17 uur werd gestart met een 'academisch' gedeelte. Marc Van de Looverbosch (VVJ) en François Ryckmans (AJP) leidden uit de kroniek van de AVBB de uitdagingen voor de toekomst af: de omgang met nieuwe media, de strijd voor geschikte werkomstandigheden en goede arbeidsvoorwaarden ook. EU-voorzitter Herman van Rompuy had toegezegd voor de *keynote*, en dat werd een spitante uiteenzetting over de lastige maar tegelijk zo boeiende verhouding tussen politiek en pers in vroegere en huidige tijden. De verhouding tussen politiek en pers, maar dan specifiek in de Belgische communautaire context, was het thema van een daarop volgend debat. Wisselden van gedachten: Liesbeth Van Impe (*Het Nieuwsblad*), Rik Van Cauwelaert (*Knack*), Joanne Montay (*RTBF*), Catherine Ernens (*L'Avenir*), Gerd Zeimers (*Grenz Echo*) en politoloog Dave Sinardet. Het academische gedeelte werd afgerond met een historisch te noemen panelgesprek tussen de drie Gemeenschapsministers van Media: Ingrid Lieten, Fadila Laanan en Isabelle Wykmans. Volgde nog een buffet met spijs, drank en muziek.

Parallel met het 125-jarige jubileum van de AVBB vierde de BFFP (Belgische Foto- en Film Pers) zijn 85-jarige bestaan. Dat leverde in de coulissen van het jubileumfeest van 24 september een schitterende foto-expo op, met beelden die door de Belgische fotojournalisten zelf werden ingestuurd als zijnde hun beste werk. Die fototentoonstelling trekt nu het land rond. De beelden zijn overigens ook verzameld in een catalogus die door de Senaat is uitgegeven.

Project Zen

In februari kocht de VJ, samen met de Franstalige zustervereniging AJP en de Journalisten Auteurs Maatschappij (JAM), een pand in de Zennestraat in hartje Brussel. Het opzet is dubbel: een operationele hergroepering van de journalistenvereniging en haar auteursrechtenmaatschappij, en een financiële optimalisatie van de huisvestingskosten van de betrokken verenigingen. Het feit dat de JAM reeds een pand in eigendom had, vergemakkelijkt de investering.

(Foto Lieven Van Assche)

De totale aankoopprijs van het pand zelf viel binnen de perken (€ 1,25 miljoen), maar er is wel een hoop renovatiewerk aan. De JAM wordt voor de helft eigenaar van het pand, VJ en AJP elk voor een kwart. Dat betekent voor de VJ een inbreng van € 320.000. Die som wordt ingebracht via een cashbetaling van € 50.000 en een lening van € 270.000. Met Dexia is bedon-

gen dat de kapitaalsaflossing pas ingaat vanaf 2013 (wat overkoepelende betaling met de huur in de Residence Palace uitsluit). De JAM haalt zijn inbreng grotendeels uit de verkoop van het huis dat het al had in Woluwe aan de ambassade van Kosovo.

De renovatiekosten worden door de JAM voorgeschoten maar proportioneel verdeeld over de drie mede-eigenaars. JAM, VJ en AJP richten ook een gezamenlijk zakencentrum op voor gemeenschappelijke investeringen in en beheer van de infrastructuur en logistiek in de Zennestraat. Dit laat tevens een btw-optimalisatie toe.

Het huurcontract van de VJ en de AJP in de Residence Palace loopt nog tot eind 2012, maar het is meer dan waarschijnlijk dat vroeger al naar de Zennestraat wordt verkast. Mogelijk gebeurt dat al in de zomer.

Een dubbele dikke pluim alvast voor Zen-coördinator Frans Wauters en voor architect Frans Van Praet.

Communicatie

Eind 2011 kreeg de website van de VJ – www.journalist.be – een nieuw kleedje aangemeten. De structuur werd vereenvoudigd, en die transparantie moet bezoekers nog sneller wegwijs maken door het bos van rechten en plichten, voordelen en valkuilen van het journalistenvak.

Via het maandelijkse magazine *De Journalist* werd opnieuw geprobeerd een gezonde mix van *need to know* en *nice to know* informatie aan de VJ-leden en externe abonnees aan te bieden. Met de hulp van een paar Sanoma-vormgevers gingen we overigens op zoek naar een nieuwe layout voor het blad, die er in 2012 zou moeten komen.

Enorm belangrijk is verder de communicatie vanuit het VJ-secretariaat die via de VJ-délégués naar de redactievloeren gaat. Deze communicatie laat ook snelle en collectieve reactie toe. Dat was bijvoorbeeld het geval bij de geslaagde protestactie van journalisten bij politici, onmiddellijk nadat Pensioenminister Van Quickenborne had aangekondigd het aanvullende journalistenpensioen af te schaffen.

Herlancering VVBJ-BFFP

2011 was het jaar waarin de Vlaamse – en bij uitbreiding de Belgische – beeldjournalisten een nieuwe adem vonden. Onder impuls van de immer drijvende kracht Piet Velghe en freelance fotograaf Lieven Van Assche, die tevens VVJ-bestuurslid werd in februari, werkte de VVBJ-BFFP enkele opmerkelijke projecten uit. Een daarvan was de fel gesmaakte inrichting van een fototentoonstelling met het beste werk van de Belgische persfotografen in de 85-jarige geschiedenis van de BFFP (zie hoger).

Daarnaast liet de VVBJ lintjes maken waaraan de officiële perskaart kan worden bevestigd en waarmee haar leden zich voortaan makkelijker kunnen identificeren. Het gaat om gepersonaliseerde lintjes, die het werken als beeldjournalist in deze tijden van 'iedereen journalist' zouden moeten vergemakkelijken. De VJ bekijkt nu of ze het systeem uitbreidt naar alle beroepsjournalisten (dus ook redacteurs), althans voor zover zij daarom verzoeken.

Daarnaast voerde de VVBJ-BFFP campagne voor een consequente naamsvermelding van fotografen of cameramen bij de publicatie of uitzending van beelden. Ook de namen van persagentschappen en geluidstechnici verdienen het systematisch te worden vermeld, zo werd betoogd in een open brief, die werd verstuurd naar alle hoofd- en eindredacties in het land.

Ten slotte sensibiliseerde de VVBJ haar leden nog rond de weergave van foto's op *Mediargus*. Door hun hoge resolutie kunnen die beelden probleemloos door derden worden overgenomen en gebruikt, zonder enige controlemogelijkheid vanwege de maker. *Mediargus* zelf blijkt zich bewust te zijn van het probleem, en contacteerde intussen de JAM om een minnelijke oplossing uit te werken. Mogelijk wordt een fonds opgericht om de auteursrechten van getroffen persfotografen te vergoeden.

Van regionale afdelingen naar lokale perskringen

Crisissen zijn uitdagingen. Dat gezegde bleek in 2011 voluit toepasselijk op het IPV (Internationaal Perscentrum Vlaanderen), dat jammer genoeg werd opgedoekt. Dat gebeurde nadat zowel de Stad Antwerpen als de Vlaamse Gemeenschap besliste het IPV niet langer te ondersteunen, net zoals eerder diverse private sponsors dat trouwens hadden gedaan. Zo kreeg ook het historische pershuis aan de Antwerpse Grote Markt van het stadsbestuur een heel andere bestemming, als promotiecentrum van de lokale diamantindustrie. Uiteindelijk bleven enkel de VJ-afdeling Antwerpen-Limburg en de Provincie Antwerpen als structurele partners over.

Maar de leemte werd snel ingevuld. Onder impuls van onder meer Gust Verwerf, Hugo Genbrugge, Ronny Ceuleers, Ronny Meyers, Erik Durnez, Mark Morren en Wouter Bruyns werd geleidelijk aan nieuw leven geblazen in de afdeling-Antwerpen van de VJ, zij het dat die voortaan beperkt zou blijven tot VJ-leden uit de Provincie Antwerpen, dus zonder de Limburgse broeders en zusters erbij. De nationale bestuursraad van de VJ keurde de oprichting van de nieuwe afdeling alvast formeel goed – beslissing die de Algemene Vergadering van 18 februari 2012 bekrachtigde – en werkte een voorlopige werkstructuur uit. Binnen afzienbare tijd volgen de eerste bestuursverkiezingen. En intussen wordt uitgekeken naar een nieuwe stek die het pershuis aan de Grote Markt moet doen vergeten. De Provincie Antwerpen zal de afdeling wellicht financieel blijven steunen, zij het projectmatig. Een andere belangrijke uitdaging voor de nieuwe Antwerpse afdeling vormen nog de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2012, die zich in de Scheldestad als uitermate spannend aandienen.

de VVJ/AVBB in 2011-2012

De oprichting van een nieuwe, provinciale VJ-afdeling Antwerpen situeert zich in een bredere tendens van decentralisering naar kleinere perskringen. Zo ontwikkelden ook in Leuven en in Dendermonde lokale journalistenverenigingen uitstekende initiatieven die vele collega's samenbrachten. De VJ-bestuursraad besliste principieel om dergelijke initiatieven waar nodig te ondersteunen, althans voor zover de inbreng van beroepsjournalisten duidelijk is. Het belet niet dat lokale journalistenwerkingen voor een goed deel ook niet-beroepsjournalisten kunnen omvatten. Overigens besliste de VJ al langer om ook regionale persmedewerkers van de algemene nieuwsmedia als lid van de vereniging toe te laten, zij het zonder officiële perskaart.

Verhouding met de VJPP

Voor wanneer één enkel beroepsstatuut voor alle professionele journalisten in het land? En voor wanneer, daarmee samenhangend, één enkele beroepsvereniging die al die journalisten tegenwoordigt?

Het blijft een veruit nodeloze complicatie dat de Belgische wetgeving nog altijd verschillende beroepsstatuten regelt voor beroepsjournalisten (= professionele journalisten werkzaam bij 'algemene' nieuwsmedia) en zogenaamde journalisten van beroep (= professionele journalisten werkzaam bij gespecialiseerde nieuwsmedia of de zogenaamde 'periodieke pers'). De AVBB (beroepsjournalisten) en de VJPP (journalisten van de periodieke pers) hebben het voorbije jaar in dit licht belangrijke stappen voorwaarts gezet. Ze zijn het in grote lijnen eens geworden over hoe hun geïntegreerde beroepsunie er kan uitzien. Maar er blijft een struikelsteen, en die betreft de plaats die journalisten in nevenberoep, die maar af en toe bijdragen leveren voor een nieuwsmidium, in de nieuwe structuur zouden krijgen. De VJ en de VJPP aanvaardden deze 'persmedewerkers' al langer als lid, zij het zonder stemrecht. Bij de AJP is dat nog niet het geval. Het blijft tot dusver zoeken naar een voor iedereen aanvaardbare oplossing.

Van zodra VJ-AJP en VJPP-AJPP het eens zijn geworden over de structuur van hun geïntegreerde vereniging, kan worden gewerkt aan een integratie van de twee wettelijke beroepsstatuten voor professionele journalisten. De kortste wettelijke weg hiernaartoe is een afschaffing van het koninklijk besluit uit 1965 dat de erkenning van journalisten van beroep van de vakpers regelt. De wet van 1963 op de erkenning van beroepsjournalisten van de algemene nieuwsmedia kan dan dienen als kader voor de erkenning van alle professionele journalisten verbonden aan onafhankelijke nieuwsmedia. Hierover dringen zich nog contacten op met de uitgeverij en met de Erkenningscommissies. Vervolgens is een démarche bij de bevoegde politieke verantwoordelijken aangewezen.

Verhouding met de VJV

Intussen is bij de VJ ook contact gezocht door de VJV, een bijna gelijknamige journalistenvereniging die zelfstandige journalisten en losse persmedewerkers omvat die geen officieel statuut van professioneel journalist hebben en dan ook niet bij de VJ noch de VJPP zijn aangesloten. De VJV groepeerde in belangrijke mate burgerjournalisten en bedrijfsjournalisten. De VJV biedt haar leden wel een lidkaart aan, maar kan journalisten geen officieel statuut geven noch een officiële perskaart en de faciliteiten daaraan verbonden.

Op vraag van Vlaams minister van Media Ingrid Lieten wordt gezocht naar mogelijke samenwerkingen tussen VJ en VJV, bijvoorbeeld op het vlak van de dienstverlening aan zelfstandige journalisten.

VIJFJAARLIJKSE HERNIEUWING ERKENNINGEN BIJNA ROND

In 2011 is door het secretariaat van de VJ (Lisbeth Moons en Marleen Sluydts) samen met het secretariaat van de Erkenningscommissie (Martine Joos) hard gewerkt aan de wettelijk bepaalde vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenningen als beroepsjournalist. De wet van 1963 verplicht die hernieuwingsoperatie om regelmatig een 'grote kuis' te houden in het bestand van erkende beroepsjournalisten. Het kan nu eenmaal niet de bedoeling zijn dat journalisten die het vak verlieten nog langer over een officiële perskaart beschikken. Het titanenwerk heeft intussen een indrukwekkend resultaat opgeleverd.

Stand van zaken op 16 februari 2012

Hernieuwingsaanvragen goedgekeurd	1988
Dossiers te vervolledigen	78
Worden opgeroepen	17
Schriftelijke procedure (Erkenningscommissie stelt vast dat aanvrager niet langer aan de erkenningsvoorwaarden voldoet en vraagt hierop te reageren)	57
Afgewezen	20
Nog geen aanvraag ingediend	380
Totaal	2540

Het werk is nog niet af. Onvermijdelijk kon de Erkenningscommissie niet alle dossiers voor het jaareinde 2011 afhandelen, zodat niet iedereen per 1 januari 2012 over zijn nieuwe officiële perskaart 2012-2016 beschikte. Niet zelden heeft de vertraging trouwens te maken met de journalist zelf, die al te laat de aanvraag tot hernieuwing indiende. Hoe dan ook schreef minister van Binnenlandse Zaken Joëlle Milquet tijdig een circulaire die de geldigheid van de aflopende perskaarten met een maand verlengde. En ook de NMBS verlengde op vraag van de AVBB de geldigheid van alle aflopende treinkaarten tot eind januari 2012.

Een pijnpunt bleek opnieuw de behandeling van de dossiers van freelancejournalisten. Velen van hen stoorde zich aan de wens van de Erkenningscommissie om zelf, aan de hand van financiële en fiscale documenten, aan te tonen dat ze voldoende beroepsinkomsten uit journalistiek halen én geen neveninkomsten halen uit 'commerciële nevenactiviteiten'. Maar al bij al diende de soep niet zo heet verorberd te worden als ze was opgediend. De Erkenningscommissie behandelde de aanvragen van zelfstandigen op een pragmatische wijze, en het gros van hen beschikt dan ook alweer over een nieuwe officiële perskaart. Een belangrijke uitdaging blijft ongetwijfeld de communicatie te verbeteren. Het vele werk leidde er inderdaad toe dat niet steeds tijdig op alle vragen kon worden geantwoord. Een verdere informatisering van de procedure moet hieraan verhelpen.

CAMPAGNE VOOR HERWAARDERING VAN DE OFFICIELE PERSKAART

Het probleem is bekend: door de nieuwe technologische mogelijkheden gaan meer en meer burgers het journalistieke pad op en kruisen ze dat van professionele journalisten, die daardoor minder makkelijk hun werk kunnen doen. Dat is niet nieuw, en

precies daarom werd in 1963 al het statuut van beroepsjournalist in het leven geroepen en werd daar een officiële perskaart aan verbonden. Alleen werkt het in de praktijk zo makkelijk niet.

Herhaaldelijk worden beroepsjournalisten – zowel redacteurs als beeldjournalisten – voor de voeten gelopen door burgerjournalisten die uiteindelijk niet meer dan een blog volschrijven of een studiewerk maken.

Om overheden en private instanties (opnieuw) bewust te maken van het bestaan van die officiële perskaart – en haar nut als legitimatie- en selectiemiddel – voerde de VVJ een brede campagne. Overheidsinstanties, politiediensten en gerechtelijke instellingen ontvingen een infofiche waarin de waarde van de officiële perskaart in het licht wordt gesteld. Daarbij werd ook in herinnering gebracht dat deze kaart enkel is weggelegd voor journalisten die voor

algemene nieuwsmedia werken, en dit op een professionele, onafhankelijke en deontologische wijze. Onder meer de erkenning van de werking van de Raad voor de Journalistiek staat borg hiervoor. Het is de bedoeling deze sensibilisering zo lang vol te houden als nodig is. Hoe dan ook kwamen reeds diverse hoopgevende reacties binnen van instanties die de démarche naar waarde konden schatten en beloofden dat ze voortaan weer voorrang geven aan beroepsjournalisten als dat nodig blijkt.

NOG MAAR EENS CRISIS, EN NOG MEER ONTSLAGEN

Dat de nieuwsmedia voor structurele uitdagingen staan ingevolge de ontwikkeling van nieuwe technologieën en de komst van 'nieuwe media', is bekend. Daar kwam in 2010-2011 een zware conjuncturele crisis bovenop, die niets met de media te maken had maar alles met een losgeslagen casinokapitalisme. Het maakte de vraag naar nieuwe, werkbare businessmodellen voor de nieuwsmedia alleen maar acuter. Voorlopig was het resultaat hoe dan ook een golf van herstructureringen en ontslagen, ook op redacties. Met alle nefaste gevolgen voor de kwaliteit van het nieuwsaanbod van dien.

(Foto Belga)

2011 diende zich aanvankelijk nog redelijk goed aan. De Vlaamse mediahuizen presenteerden al bij al zeer behoorlijke bedrijfsresultaten; sommigen gingen er zelfs prat op de mooiste cijfers neer te zetten sinds jaren. De verwachtingen waren dan ook veeleer hooggespannen. En de VVJ keek verwachtingsvol uit

naar overleg met de Vlaamse mediahuizen, door Mediaminister Lieten aangekondigd in het kader van de vrijwaring van de kwaliteit in de nieuwssector.

Tegen het einde van 2011 sloeg de balans evenwel weer volledig om.

Sanoma brak de ban door de afschaffing van titels zoals *Goedele* en de integratie van andere. De reorganisaties zouden aanvankelijk een kleine twintig mensen hun baan kosten, maar doorgedreven onderhandelingen van de vakbonden leidden ertoe dat dit aantal kon worden beperkt tot uiteindelijk nog een zevental.

Volgde **VT4**, dat kort voordien nog zwaar had geïnvesteerd in een nieuwsploeg maar nu moest aankondigen dat zijn nieuwsmagazine *Vlaanderen Vandaag* werd opgedoekt. De baan van een twintigtal mensen stond plotseling op de wip.

Ook bij de **regionale omroepen** was het alle hens aan dek. Bovenop structurele uitdagingen en conjuncturele problemen werden zij geconfronteerd met kwaadwillige operatoren – Telenet op kop – die gingen knabbelen aan hun auteursrechten. Op de redacties en ondersteunende diensten sneuvelden tientallen jobs. Na enkele ultieme oproepen – onder meer van de verenigde hoofdredacteuren van de regionale tv-omroepen – beloofde Mediaminister Lieten in de mate van haar mogelijkheden tussenbeide te komen om de toekomst van de regionale televisie veilig te stellen.

Bij het persagentschap **Belga** werd zowaar gestaakt, toen de directie er het ontslag van negen journalisten had aangekondigd. Met name de wijze waarop dat was gebeurd, had de gemoederen verhit. De geviseerde personeelsleden werd publiekelijk verweten onvoldoende flexibel te zijn meegegaan met de nieuwste media-uitdagingen, terwijl dat voor zeker een goed deel van hen niet het geval was. Een 'afrekening' met al te kritische journalisten dus, was de analyse van het personeel, dat dan ook ontgoocheld een dag het werk neerlegde en serieuze verbeteringen eiste met een nieuwe stakingsaanzegging erbovenop.

Bij **Concentra** werden 24 ontslagen aangekondigd. Aanvankelijk zouden de redacties worden gespaard, maar uiteindelijk bleken toch negen journalisten van *Gazet van Antwerpen* en twee van *Het Belang van Limburg* te worden getroffen. Bij GvA werd gewaagd van een regelrechte afrekening, ook al omdat een VVJ-délégué bij de getroffen was. Het ontslag in kwestie is nog steeds in volle afwikkeling, net zoals dat van andere journalisten. Behalve de ontslagen viel er bij Concentra bovendien ook nog een nieuwe inlevering op het loon te verwerken. Een baremaverhoging werd nog maar eens gecompenseerd door maaltijdcheques.

Bij **VTM** vielen 19 ontslagen te betreuren, ook al was daar niemand bij van de nieuwsdienst.

Ook **De Persgroep** bleek het afgelopen jaar zijn redacties te ontzien, maar *De Morgen* was een jaar voordien dan ook bijzonder zwaar getroffen. De Persgroep wierf overigens wel nieuwe jonge krachten aan voor de internetredacties van *De Morgen* en *Het Laatste Nieuws*, doorgaans trouwens voor beide samen. Parallel hiermee blijft De Persgroep aansturen op een volledige inkapseling van *De Morgen* in de bedrijfsorganisatie, wat eens te meer vragen oproept over de onafhankelijkheid van die krant.

Roularta geeft een diffuus beeld: geen grote ontslaggolven, maar wel veel latent ongenoegen, ook over de (reclame-)onafhankelijkheid van de redacties.

En ook bij **Corelio** heerst een latente spanning. Daar wordt vooral

de VVJ/AVBB in 2011-2012

uitgekeken naar de manier waarop de groep de overname van SBS Belgium verwerkt. En wordt vooral gehoopt dat de rekening daarvan niet bij de redacties van de uitstekend draaiende redacties zal terecht komen.

Alleen bij de VRT heerst momenteel een soort van gelaten rust. De rekening ingevolge de nieuwe beheersovereenkomst van de Vlaamse overheid met de omroep is dan ook stilaan doorgeslikt. Maar de private nieuwsmedia blijven op de loer liggen. Voor hen blijft het een uitgemaakte zaak dat de openbare omroep in het bijzonder met zijn publiek gefinancierde online aanbod de mediamarkt vervalst.

De nieuwsmediasector is zenuwachtig, dat is het minste wat je kunt zeggen. En die zenuwachtigheid wordt perfect geïllustreerd door het enorme verloop van hoofdredacteurs in de Vlaamse nieuwsmedia het voorbije jaar.

Dat grote personeelsverloop heeft vanzelfsprekend ook gevolgen voor het VJ-secretariaat, dat talloze ontslagdossiers te behandelen kreeg. Het verklaart tevens voor een flink deel de overschrijding van het VJ-budget voor gerechtelijke bijstand in 2011.

EN TOEN WERD PLOTS HET AANVULLENDE JOURNALISTENPENSIOEN AFGESCHAFT

De regering-Di Rupo liet uiterst lang op zich wachten, maar ze nam ter compensatie wel een vliegende start. Onder meer op het vlak van de hervorming van de pensioenen was dat het geval.

Pensioenminister Van Quickenborne
(Foto Philippe Reynaers/PhotoNews)

De overhaaste start van minister van Pensioenen Vincent Van Quickenborne maakte slachtoffers, en een daarvan was het aanvullende pensioen dat sinds 1971 voor loontrekkende beroepsjournalisten bestond. Niet dat dit pensioen een voorrecht was, het werd namelijk integraal gefinancierd door eigen, aanvullende sociale bijdragen van de uitgevers (2% van het brutoloon) en journalisten zelf (1% van het brutoloon). De klap op de vuurpijl kwam begin dit jaar, toen uit eigen berekeningen van de RvP

(Pensioentoren) bleek dat het regime van journalistenpensioenen ronduit winstgevend is geweest voor de overheid: in de voorbije vijf jaar werd een overschot van liefst € 2 miljoen geboekt.

Een kordate actie van talloze beroepsjournalisten onder impuls van de AVBB heeft de schade voorlopig kunnen beperken. Vanuit alle politieke hoeken werd steun toegezegd aan de AVBB, die volkomen terecht aankloeg het slachtoffer te zijn van een blinde, onoverlegde en op de koop toe totaal onproductieve maatregel. Intussen beloofden de Pensioenminister en de voltallige regering-Di Rupo om een nieuw aanvullend journalistenpensioen uit te werken, zij het dat dit ook voor de toekomst zelffinancierend moet zijn. Er wordt nu nagegaan welke parameters in dit verband eventueel kunnen worden bijgesteld: het aantal bijdragen leverende journalisten, de hoogte van de eigen bijdrage van de journalist, de hoogte van het pensioensupplement... Bovendien wordt nagegaan of en in welke mate dit pensioenregime kan worden uitgebreid tot de zelfstandige beroepsjournalisten.

EN WAT DOET DE VLAAMSE OVERHEID ?

Aan goede bedoelingen ontbreekt het de Vlaamse minister van Media Ingrid Lieten niet. Ze erkende herhaaldelijk dat de kwaliteit van het nieuwsaanbod in belangrijke mate afhankelijk is van de journalisten die er werken, hun arbeidsvoorwaarden, hun vergoeding, hun werkdruk... Toch blijft het wachten op concrete realisaties. Er is wel een tweede Vlaamse Staten-generaal voor de Media georganiseerd op 6 mei 2011. Maar die ging toch vooral over de toekomst van de media in het algemeen. Belangrijke materie, dat zeker, maar veel boodschap hadden de meeste Vlaamse journalisten daar met hun dagelijkse noden niet aan.

Mediaminister Lieten
(Foto Christophe Ucappe/PhotoNews)

Intussen kondigde de Mediaminister wel een rondetafelconferentie over 'talentmanagement' in de mediasector aan. Lees: hoe kunnen uitgevers en omroepdirecties enerzijds, journalisten en ander mediapersoneel anderzijds, samen nagaan met welk modern personeelsbeleid ze de gezamenlijke uitdagingen voor de toekomst aangaan. De materie maakte het voorwerp uit van een gezamenlijke studie van de VUB en de Arteveldehogeschool Gent, en die bevestigde grotendeels de klachten van de VJ over de moeilijke werkomstandigheden van hedendaagse journalisten.

Positief was zeker de oprichting van de Media-Academie, een geïntegreerd opleidingsproject voor de bijscholing van al actieve journalisten. De Vlaamse overheid trekt hier in het kader van de steun aan de pers € 1 miljoen voor uit en verwacht van de mediahuizen dezelfde inbreng. De Media-Academie moet begin 2012 vorm krijgen. Belangrijk is dat er een Adviesraad komt, waarin onder meer de VJ met twee leden vertegenwoordigd is.

JOURNALISTENVERGOEDINGEN EN AUTEURSRECHTEN: HET ULTIEME VRAAGSTUK

De vraag is sinds 2009 actueel, maar ze raakte ook in 2011 niet beantwoord: in welke mate kunnen de vergoedingen van journalisten genieten van de voordelige fiscaliteit inzake auteursrechten? Die komt, pro memoria, neer op een gunsttarief van 15%, na een forfaitaire kostenafrek bovendien. Alleen blijft de vraag dus over: eind welk deel van een journalistenloon of honorarium dan wel precies onder dit belastingtarief kan worden ingebracht?

Beginnen we met de situatie van de **zelfstandige journalisten**. Voor hen ondertekenden de VJ en de VDP (koepel van de Vlaamse dagbladuitgevers) een protocol waarin een opsplitsing van de vergoedingen in 70% honoraria en 30% auteursrechten werd afgesproken. Voor de zelfstandige journalisten in nevenberoep – met geringe beroepsinkomsten uit journalistiek die overigens geen sociaal statuut genereren – werd een vergoeding in 100% auteursrechten als redelijk beschouwd. De afspraak tussen VJ en uitgevers was weliswaar dat het protocol slechts effectief in werking kon treden nadat de bevoegde minister van Financiën er groen licht aan gaf.

Het blijft tot vandaag, ondanks herhaaldelijk aandringen, wachten op dat groen licht. AVBB en BVDU hebben onlangs – dit

keer in federaal verband – de vraag opnieuw voorgelegd aan de nieuwe regering. Intussen valt het te betreuren dat de Vlaamse krantenuitgevers al niet uit eigen beweging het protocol (of iets in die richting) zijn beginnen toepassen. Het tegendeel gebeurde, ze betaalden de voorbije paar jaar op ruime schaal hun freelancejournalisten uit in 100% auteursrechten. Uitgerekend iets waarvoor de VVJ van in het begin fors waarschuwde. Als Financiën nu eenmaal iets had laten verstaan tot dusver, dan was het wel dat een totale omzetting van klassieke beroepsinkomsten in auteursrechten niet kon. Bovendien heeft zo'n omzetting ook nefaste gevolgen voor het sociale statuut van de betrokken freelancers, zo waarschuwde de VVJ nog.

Maar de druk van de uitgevers was groot, en al te veel zelfstandige journalisten bezweken. Het resultaat: meer en meer freelancers worden dezer dagen geconfronteerd met fiscale rechtzettingen op hun aangifte van beroepsinkomsten in exclusief auteursrechten. Dat dreigt te leiden tot pijnlijke terugvorderingen. De VVJ en de JAM gaan nu na wat er nog te redden valt. Het VVJ-secretariaat blijft hoe dan ook aan freelancers aanbevelen om geen betalingen in uitsluitend auteursrechten te aanvaarden.

Voor de **loontrekkende journalisten** kwam er schot in de zaak aan Franstalige kant. Daar ondertekenden de AJP en de JFB een protocol met krijtlijnen voor een nieuwe cao voor de Franstalige dagbladjournalisten, waarin een gedeeltelijke omzetting van de journalistenlonen in auteursrechten is verwerkt. In grote lijnen komt het ook hier neer op een opsplitsing in 70% klassiek arbeidsloon en 30% auteursrechten. Voor de uitgevers is het voordeel evident: aangezien auteursrechten niet als professionele vergoedingen worden beschouwd (wel als 'roerende inkomsten'), valt er voor hen een deel sociale lasten weg en besparen ze dus op de loonmassa. Al langer dreigden de Franstalige dagbladuitgevers er overigens mee dat het alternatief een nieuwe zware herstructureeringsronde met bijhorende collectieve ontslagen zou zijn. De loontrekkende journalisten van hun kant realiseren met de omzetting een fiscaal voordeel, maar leveren fors in op hun sociaal statuut, onder meer wat ontslagregeling, ziv-regeling en pensioen betreft. Een absolute voorwaarde voor de hele operatie is dan ook dat alle verliezen inzake sociaal statuut worden gecompenseerd, iets wat in het Franstalige protocol heeft geleid tot een ingewikkeld systeem van aanvullende groepsverzekering.

Vandaag is het duidelijk dat enkel een federale opstelling – zowel aan journalisten- als aan uitgeverszijde – het dossier vooruit kan helpen. Om die reden gingen AVBB (VVJ en AJP) en BVVDU (VDP en JFB) eind vorig jaar aan tafel zitten. Het resultaat was een principeverklaring die aan de nieuwe regering is bezorgd. Daarin wordt aangedrongen op snel overleg dat duidelijkheid moet geven over de mogelijkheden die de nieuwssector heeft om de voordelige fiscaliteit inzake auteursrechten te benutten. Makkelijk is de opdracht niet. De ministers van Financiën (Steven Vanackere), Sociale Zaken (Laurette Onkelinx) en Middenstand (Sabine Laruelle) zijn bij de zaak betrokken, net zoals fiscus, de RSZ en de RSVZ.

JOURNALISTEN MET INTERIMSTATUUT: EEN ZEGEN EN EEN VLOEK

Zonder twijfel heeft uitzendarbeid veel verdiensten. Het helpt (vooral jonge) mensen aan een job die ze anders mogelijk niet zouden krijgen.

Toch komt het fenomeen bijzonder veel voor op Vlaamse redacties, en lijkt het de klassieke arbeidsovereenkomst, met alle garanties die deze biedt op het vlak van werkzekerheid, serieus te verdringen. Op sommige redacties blijken enkel nog mensen met een interimcontract te worden aangeworven. Interimkantoren

zitten vaak ook *in house*. In diverse gevallen loopt het de spuigaten gaat. Jonge journalisten worden dan gedwongen systematisch dagcontracten aan te gaan, en dit soms jarenlang.

Bij de regionale televisiezender RTV leidde die toestand tot een ernstig sociaal conflict. Uiteindelijk besliste een vijftal jonge journalisten om het misbruik dat in hun geval van het interimstatuut was gemaakt – lange duur, recurrente onzekerheid, krakkemikkige lonen – aan te klagen voor de arbeidsrechtbank. Met steun van de VVJ worden nu de gepaste compensaties gevorderd, ook met het oog op het creëren van een precedent. Tenslotte gaat het niet enkel over zomaar wat goede arbeidsomstandigheden, in het geding is tevens de onafhankelijkheid van journalisten die alle baat hebben bij normale arbeidscontracten met een minimum aan sociale bescherming. In de loop van 2012 moet de RTV-zaak haar beslag krijgen voor de arbeidsrechtbank van Turnhout.

(Foto Dieder Leburu/PhotoNews)

FREELANCERS: HET BLIJFT KNOKKEN

Freelancejournalisten blijven voor de mediahuizen van onschatbare waarde, maar vormen tegelijk een (te) makkelijk slachtoffer als er aan rationaliseren en besparen wordt gedacht.

Her en der voelen zelfstandige beroepsjournalisten zich in hun bestaan zelf bedreigd. Bij Concentra bijvoorbeeld wordt werk gemaakt van een breedschalig project van lokale en gratis burgerjournalistiek, dat althans tot op zekere hoogte het inschakelen van beroepsmensen overbodig maakt.

Ook op het vlak van de vergoedingen blijft armoe troef. De deregulering is totaal, en dat maakt het moeilijk om volledig klaar te zien. Een AJP-studie in 2011 wees niettemin uit dat ruim de helft van de (Franstalige) freelance beroepsjournalisten het moet stellen met een bruto-inkomen van minder dan € 2.300 per maand. Die gegevens liggen in de lijn van eerdere vaststellingen aan Vlaamse kant. Ook voor foto's blijven de tarieven uiterst laag liggen, of wat te denken van een vergoeding van € 36 voor een beeld dat groot in de krant verschijnt? Het noopt vele fotojournalisten ertoe ook inkomsten te zoeken buiten hun journalistieke werk, maar dat stelt dan weer problemen voor hun erkenning als beroepsjournalist en de bijhorende officiële perskaart (zie hoger). Een (gedeeltelijke) vergoeding in auteursrechten zou, gelet op het fiscale voordeeltarief van 15%, soelaas kunnen bieden (zie hoger). Maar dat veronderstelt dan wel dat de uitgevers hier correct mee omgaan, bijvoorbeeld door alvast het VVJ/VDP-protocol over 70% ereloon/30% auteursrechten toe te passen, en niet door met onverhoedse betalingen in 100% auteursrechten de freelancejournalisten alleen maar problemen met de fiscus te bezorgen.

Freelancers hebben ook meer dan loontrekkenden een precair statuut in de zin dat ze (nog) veel makkelijker aan de kant kunnen worden gezet. Toch boekte de VVJ op dit vlak een succesje, door voor een zelfstandige beroepsfotograaf die 24 jaar lang voor *Humo* werkte en plots opzij werd geschoven, een serieuze afscheidsvergoeding te verkrijgen. Na bemiddeling kreeg de fotograaf uiteindelijk zes maanden vergoeding uitbetaald.

Het is niet enkel in ons land huilen met de pet op. De Europese Federatie van Journalisten (EFJ) stelde op een internationaal forum in Brussel vast dat de vergoedingen en werkvoorwaarden van freelancers overal op het content zwaar onder druk staan. Een belangrijke factor in dat verband is de groeiende toestroom van jongeren met een journalistieke opleiding – een ook in Vlaanderen bekend fenomeen. De EFJ roept alle actoren – mediahuizen maar ook journalisten zelf – op tot meer verantwoordelijkheid.

de VVJ/AVBB in 2011-2012

JOURNALISTIEKE BRONNEN NOG STEEDS ONDER DRUK

Een wet van 2005 mag dan nog formeel het journalistieke bronnengeheim erkennen, niet alle onderzoeksmagistraten en politiemensen blijken ze goed te kennen. Toen een collega berichtte over een huiszoeking bij een kamerlid van de LDD, werd de journalist zelf op het matje geroepen door een Gentse politieofficier. Tijdens dat verhoor werd de journalist geconfronteerd met een hele lijst van telefoonnummers waarmee hij had gecommuni-

ceerd. Een overduidelijke schending van de Bronnenwet. De Gentse gerechtelijke verantwoordelijken werden aangeschreven, en die erkenden het probleem. Het onderzoeksdossier zou worden 'gezuiverd' van de onwettige elementen.

Nog in 2011 kregen vier Vlaamse beroepsjournalisten het aan de stok met politie en justitie over het mogelijke af luisteren van het 'Astrid' gedoopte communicatienetwerk van de politie- en hulpdiensten. Volgens het Brusselse parket en onderzoeksrechter Decoster gaat het om inbreuken op de telecomwetgeving. Justitie is bij de journalisten uitgekomen via de verkoper van af luisterapparatuur. In haar onderzoek ging de Brusselse justitie bijzonder dierst te werk. Bij de journalisten werden verregaande huiszoekingen uitgevoerd, werkmateriaal (pc's, laptops, smartphones...) werd in beslag genomen en volledig doorgelezen, veel van dat materiaal werd maar mondjesmaat (of nog altijd niet) teruggegeven, de verhoren verliepen soms bijzonder intimiderend, één van de getroffen journalisten diende zelfs een nacht in de cel door te brengen nadat hij weigerde de toegangscode voor zijn laptop vrij te geven.

Voor de VJ was van meet af aan duidelijk dat er een grote wanverhouding was tussen het doel van het onderzoek (inbreuken op de telecomwetgeving vaststellen) en de gehanteerde middelen. Een ongeoorloofde schending van het bronnengeheim van de journalisten dus. Als de zaak zou uitlopen op een verdere vervolging, dan zal de VJ hoe dan ook de nietigheid van het onderzoek pleiten. Gerechtelijke kringen lieten in de marge nog verstaan dat de Belgische media met dit dossier hun eigen *News of the World*-schandaal beleven. Die vergelijking snijdt natuurlijk geen hout, al was het maar omdat er van het af luisteren van privételefoons in de verste verte geen sprake is en omdat het Astridsysteem zelf zo lek is als een zeef.

NOG MEER PROBLEMEN TUSSEN PERS EN GERECHT

In hoeverre mogen redacties berichten over lopende gerechtelijke onderzoeken en veroordelingen? De kwestie kwam zopas plots weer op de agenda, met de spoedbehandeling in de Kamercommissie voor Justitie van een wetsvoorstel dat het **vermoeden van onschuld** en het recht op vergeten wil waarborgen. Elke rechter zou in kort geding de publicatie of uitzending van berichtgeving kunnen tegenhouden die iemands vermoeden van onschuld schendt. Tevens zou een veroordeelde die eerder dan zes maanden werd veroordeeld, zich op zijn recht op vergeten kunnen beroepen om eveneens de verspreiding van informatie over hem tegen te houden.

De AVBB reageerde onmiddellijk op het wetsvoorstel. Het resultaat is dat nu een reeks hoorzittingen wordt georganiseerd, met op de sprekerslijst onder meer de AVBB en de Raad voor de Journalistiek, maar ook vertegenwoordigers van de magistratuur en advocatuur.

Opvallend verschijnsel in 2011: journalisten die – soms met gsm-camera – een **politie-actie** fotograferen of filmen en vervolgens door de betrokken politieagenten worden gedwongen om hun beelden te wissen. Een rechtmatige aanspraak op portretrechten, of een inbreuk op de vrijheid van informatiegaring? Een duidelijke richtlijn lijkt hoe dan ook op de plaats. De praktijk dreigt inderdaad een vrijbrief te worden voor het verdonkeremanen van relevante informatie over weinig kosjere politierealiteiten.

Ook met de rechterlijke macht waren er soms spanningen. Tijdens het **assisenproces-Janssen** vaardigde assisenvoorzitter Jordens eerst een absoluut beeldverbod van de beschuldigde uit. Vervolgens ontzegde hij de VRT-journalisten de toegang tot de rechtszaal omdat in het tv-journaal beelden uit het strafdossier waren gebruikt.

(foto Residence Polare)

Het ging nochtans om relevante en geenszins problematische beelden; van schending van de privacy of sensatiezoekerij was geen sprake. Voor de VRT en de VJ ging het dan ook om een jammerlijke belemmering van de vrijheid van informatie. Te meer omdat assisenvoorzitter Jordens de openbare omroep in de marge ook nog eens totaal ongefundeerd had beïcht van betaling voor de getoonde beelden. Het blijft tot vandaag wachten op een publieke rechtzetting vanwege justitie. Het incident bevestigt hoe dan ook dat nieuw sectoraal overleg tussen media en justitie zich opdringt.

Dat werd ook nog eens geïllustreerd door een enigszins bizarre veroordeling van een journalist van **P-magazine** voor berichtgeving over wanpraktijken bij de Brusselse rechtbank van koophandel en haar voorzitter Francine De Tandt. Het vonnis erkent dat de berichtgeving juist is, maar de rechters zeggen zich wel te storen aan de stijl van de artikelen. De VJ verklaarde samen met de journalist dat 'stijl' geen argument kan zijn om een journalist te beoordelen en ze steunt dan ook het hoger beroep tegen het vonnis.

Pro memorie: de **groepsverzekering** voor beroepsaansprakelijkheid die de AVBB via makelaar AON met verzekeraar Chartis (ex-AIG) heeft ondertekend, komt aan problemen als dit tegemoet. Wie intekent, is voor een zeer voordelige premie gedekt tegen schadeclaims en andere gerechtelijke vorderingen. In 2011 tekenden 122 journalist in op de verzekering, wat iets minder is dan vorig jaar.

Geruchmakend was tot slot de publicatie door *Story* van een reeks sms-berichten van toenmalig federaal premier **Yves Leterme**. De publicatie weekte een zelden gezien debat los over de vrijheid van informatie, de relevantie van informatie ook, en de privacy van publieke personen. De VJ besliste daarom de zaak voor te leggen aan de Raad voor de Journalistiek, die eind 2011 uitspraak deed. Volgens de Raad waren de gepubliceerde sms-berichten om te beginnen wel degelijk authentiek, wat door premier Leterme aanvankelijk was ontkend. Bovendien erkende de Raad de maatschappelijke relevantie van de gepubliceerde berichten, en weegt die op tegen de privacy van de politicus. Alleen had *Story* die relevantie meer moeten aantonen.

Beslissing over de klacht van mevrouw Eve Geeraerts, de heer Luc Schouteet en de heer X tegen *Het Laatste Nieuws* en Annelies Baeten, journaliste

Met een brief van 10 april 2011 dienen mevrouw Geeraerts en de heer Schouteet samen met hun zoon X klacht in tegen *Het Laatste Nieuws* en tegen journaliste Annelies Baeten. Aanleiding is de berichtgeving over X in de krant van 17, 18 en 19 maart 2011 en 1 en 6 april 2011. (...)

DE FEITEN

Op 15 maart 2011 is de toen 17-jarige X betrokken bij een vechtpartij onder enkele jongeren, waarbij een jongeman zwaar wordt verwond en in het ziekenhuis moet worden opgenomen met messteken in het oog, de arm en de buik. X wordt daarop samen met een andere jongere opgepakt en voor een maand ondergebracht in het gesloten centrum van Everberg. Op zijn voorpagina brengt *Het Laatste Nieuws* van 17 maart 2011 hierover een uitgebreid en geïllustreerd artikel, waarin X als dader van de steekpartij wordt voorgesteld. In het artikel wordt zijn voornaam genoemd en boven het artikel staat zijn profielfoto, waarbij zijn ogen lichtjes zijn gescrambled. In de krant van 18 maart 2011 wordt een eveneens geïllustreerd vervolgartikel gepubliceerd, waarin een jongeman die bij de steekpartij betrokken was aan het woord komt en zich vragen stelt over de motieven van X. In de daaropvolgende weken brengt de krant nog enkele korte vervolgstukken over de zaak.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klagers voeren in hoofdzaak twee bezwaren aan tegen de verslaggeving.

Vooreerst wijzen zij erop dat X en de andere betrokkenen op het ogenblik van de feiten minderjarig waren en daarom terughoudendheid geboden was bij hun identificatie. Bovendien was X wegens een vroeger voorval onder het toezicht van de jeugdrechter geplaatst en was het om die reden wettelijk verboden in een strafrechtelijke context over X te publiceren of zijn identiteit op enigerlei wijze te onthullen. Vervolgens berust volgens klagers het verhaal eenzijdig op de versie van het afgewezen vriendinnetje van X. Ze ontkennen niet dat er een vechtpartij heeft plaats gehad, maar verzetten er zich tegen dat X wordt voorgesteld als de aanstoker en vooral als de dader. Toen de journaliste bij hen heeft aangebeld voor een reactie, waren zij zelf nog niet op de hoogte van de gebeurtenissen; ze zijn dan ook niet ingegaan op haar vraag. Het gerechtelijk onderzoek loopt nog en heeft totnogtoe geen uitsluitsel gebracht, hoewel klagers denken dat de vechtpartij net andersom is gelopen dan in de krant is voorgesteld.

Op het eerste bezwaar antwoorden de vertegenwoordigers van de krant dat de verslaggeving beantwoordt aan het voorschrift van art. 23 van de Code en de aansluitende richtlijn m.b.t. minderjarigen (4.1. Algemeen. Elke identificatie van

een minderjarige die het voorwerp is van een maatregel van een jeugdrechter, is bij wet verboden. 4.2. Beperkte identificatie. Enkel bij ernstige misdrijven en op voorwaarde van een gewichtig maatschappelijk belang kunnen eventueel de voornaam, de beginletter van de familienaam, de leeftijd en de woonplaats bekend worden gemaakt, als dit verenigbaar is met 4.1.). Gelet op de ernst van de feiten en het nieuwe fenomeen van de almaar groeiende criminaliteit bij jongeren was een beperkte identificatie, nl. door vermelding van de voornaam, de eerste letter van de familienaam en een onherkenbaar gemaakte profielfoto van Facebook, geoorloofd. Overigens wist de journaliste niet dat X onder het toezicht van de jeugdrechter stond. Ze heeft zich de dag zelf van de gebeurtenissen aangemeld bij de klagers, maar die hebben geweigerd haar te woord te staan. Op het tweede bezwaar repliceert de journaliste dat haar versie steunt op het relaas van verscheidene getuigen die haar allen een gelijklopend verhaal hebben verteld.

BESLISSING

1. De minderjarige X was op het ogenblik van de feiten het voorwerp van een maatregel van de jeugdrechter. Elke identificatie, ook beperkte, was derhalve verboden (Code art. 23, richtlijn punten 4. 1 en 4.2). De Raad stelt vast dat in het eerste artikel enkele malen de voornaam en de woonplaats werden gepubliceerd en dat in latere vervolgartikels ook de eerste letter van de familienaam werd vermeld. Bovendien heeft de krant onvoldoende bewerkte profielfoto's van X gepubliceerd. Daardoor was de minderjarige herkenbaar. Het verweer van de krant dat ze niet op de hoogte was van de maatregel van de jeugdrechter belet niet dat hoe dan ook als algemene regel bij minderjarigen uiterst terughoudend moet worden omgesprongen met identificatiegegevens. Uit het artikel zelf blijkt overigens dat de krant wist dat X 'al bekend was bij de politie voor verschillende feiten' en er zich bijgevolg moest van bewust zijn dat de kans dat X onder het toezicht van de jeugdrechter stond erg waarschijnlijk was. Zelfs indien de krant hierover geen zekerheid had, dan had ze betrokkene niet mogen identificeren.
2. De Raad is niet bij machte om een uitspraak te doen over de waarachtigheid van de enkele getuigenissen waarop de verslaggeving in de krant steunt. Hij stelt wel vast dat uit de opeenvolgende artikels niet blijkt dat, op een vruchteloos contact met de klagers na, eventuele andersluidende getuigen werden benaderd.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel: de klacht is gegrond.
Brussel, 9 februari 2012

MURIEL EVRARD (Belga): 'Journalist zijn is een luxe'

Monica Moritz

Voor het eerst staat een vrouw aan het hoofd van de Belga-redactie. Muriel Evrard (41) zat eerst vijftien jaar achter de microfoon van muzikzender NRJ. In 2007 startte ze bij Belga en begon er aan een steile klim in de hiërarchie. Tijd om de vrouw achter het blondje aan de tand te voelen. Voor een gesprek in het Frans: 'Mon Néerlandais ne suffirait pas.'

De Journalist: U studeerde journalistiek en communicatie aan de ULB. Een bewuste keuze?

Evrard: "Ik voelde me als kind niet voorbestemd om journaliste te worden. Ik ben wel altijd zeer leergierig geweest. Pas toen ik echt een studierichting moest kiezen, heb ik veeleer toevallig voor journalistiek gekozen. Eenmaal afgestudeerd kon ik meteen freelancen voor zenders als RTL, RTBF en de jongerenradio NRJ. Jeugdmagazines, het journaal van RTL, ik heb van alles gedaan. Toen NRJ me een vast contract aanbood en later een job als hoofdredactrice, ben ik daar meteen opgesprongen. Ik wilde een gezin stichten en heb dus voor werkzekerheid gekozen."

Maar niet zozeer voor echte journalistiek?

"Een jongerenradio zendt toch ook nieuwsberichten uit? Zo'n nieuwsflash is natuurlijk *minimalistisch*, stijl en inhoud zijn afgestemd op de jeugd. We stonden ook niet in de Wetstraat of aan het justitiepaleis. Politiek, economie en gerechtelijke nieuws overliepen we enkel in vogelvlucht. Maar naast de nieuwsberichten hadden we ook rubrieken over muziek, mode en films. En we waren vrij om die magazines creatief aan te pakken, dat was echt super tof."

Waarom bent u daar dan vertrokken?

"Tja (*aarzelt*), er kwam een nieuwe directeur uit Parijs die zijn Franse zienswijze ook in België wilde doordrukken, zonder rekening te houden met de eigenheid van de Belgische markt. Met die man was geen dialoog mogelijk. Ik sta open voor alles, en nieuw bloed kan best goed zijn, maar na vijftien jaar radio moet iemand mij niet meer komen vertellen hoe ik mijn job moet doen. En die man zei gewoon: 'Je kent er niks van, doe maar gewoon wat ik zeg'. Ja, dat was het dan (*lacht*). Net toen bood Belga me totaal onverwacht een job als *newsmanager* aan. Ik wist op dat moment niet eens hoe zo'n agentschap functioneert."

Op zeer korte tijd bent u bij Belga hoofdredacteur geworden.

"Twee jaar na mijn aanwerving, bij een reorganisatie, werd ik *client advocate*, het aanspreekpunt van Belga voor alle Franstalige en Nederlandstalige redacties. Dat was een nieuwe functie. Dat heeft ons toegelaten beter rekening te houden met de specifieke eisen van de verschillende media. Dat werk boeide me zodanig dat ik het graag had voortgezet, maar *voilà (lacht)*, dankzij mijn ervaring als contactpersoon

werd ik hoofdredacteur."

Hier werken zowel *anciens* als jonge journalisten, merkt u een groot verschil tussen hen?

"Jonge journalisten interesseren zich sterk voor internationale actualiteit, merk ik. Ze vinden dat boeiender dan het Belgische nieuws. Economie en justitie, daarover weten ze maar bitter weinig en het bekoort hen ook niet. Ik snap niet waarom hogescholen daar niets aan doen, waarom laten ze studenten het justitiepaleis niet verkennen? Waarom geven ze daar geen praktijkgerichte cursussen recht en economie? Het is vandaag heel moeilijk om nog gespecialiseerde journalisten te vinden. Als hoofdredacteur moet ik almaar meer eisen. Alles moet beter, vlugger, iedereen moet polyvalent en multi-inzetbaar zijn. Maar in de praktijk is dat niet eenvoudig. Wie vandaag voor de media wil werken, moet echt gedreven zijn, gebeten door de nieuwsmicrobe. Maar voor de nieuwe generaties gaat het privé

Muriel Evrard: 'Wij hebben heel weinig tijd om te gaan eten'. (Foto Monica Moritz)

leven voor en komt het werk pas op de tweede plaats. Zo kun je in dit vak niet functioneren. Ik heb mezelf wel al de vraag gesteld of journalistiek verenigbaar is met een gezinsleven. Wel, *c'est galère*, maar het is mogelijk."

Onlangs zijn bij Belga acht collega's ontslagen omdat ze niet wilden *mee-evolueren*, aldus directeur Hans Egbert in een open brief aan het personeel.

"Ik heb die brief niet geschreven, hè (*lacht*)! Toch staan we op een keerpunt, zoals in die brief stond. Bovendien hebben we het zeker niet gemunt op *anciens*, allermint (*gesticuleert verontwaardigd*). Maar de wereld verandert en dat is soms ingewikkeld, zeker voor de oudere generatie die nieuwe technieken en bronnen moet aanboren die ze wantrouwt. Maar ook voor jonge journalisten is het lastig: zij verzuipen in een massa informatie die ze door gebrek aan ervaring en kennis niet altijd juist inschatten. In zo'n omgeving moet je minstens laten zien dat je bereid bent bij te leren."

Dat is toch altijd zo geweest?

"Tot je ze aan den lijve meemaakt, alle frustraties en negatieve reacties die veranderingen hier teweegbrengen! Ik begrijp bijvoorbeeld niet waarom sociale netwerken zoveel aversie opwekken. Helaas zijn er dan mensen die daar geen energie willen insteken en gewoon alles blokkeren (*windt zich op*). Met zo'n mensen kun je niet werken, en de ontslagen die zijn gevallen hebben daarmee te maken. Niet met de leeftijd maar met de mentaliteit, met de zin om zich aan te passen."

Redacties nemen jullie berichten soms klakkeloos over. Glippen er vaak foute berichten door de mazen van het net?

“Niet vaak, nee. Betrouwbaarheid is onze troef. Maar we draaien dag en nacht, 24 uur op 24, en we verspreiden dagelijks zeshonderd berichten. Dan ontsnapt er heel soms toch eens iets aan onze aandacht. Jammer genoeg heeft het *newsmanagement* niet de tijd om alle berichten grondig te checken. Elke journalist moet dus ook individueel oppassen met wat hij of zij schrijft. Af en toe zijn er wel degelijk correcties nodig, vaak als het om cijfers gaat.”

Zijn de sociale netwerken, en het nieuws dat zij meer en meer produceren, niet het zwaard van Damocles boven het hoofd van de persagenschappen?

“Wij verspreiden onze nieuwsflitsen natuurlijk niet via Twitter of Facebook, dat zou onze onderneming in gevaar brengen. Maar de grote dreiging komt niet zozeer van sociale netwerken dan wel van de media die hun kosten willen drukken en het almaar moeilijker hebben om hun Belga-abonnement te betalen. De druk is enorm, want als ze minder betalen gaan we kopje onder. Dan houden we het niet meer vol 7 op 7, de klok rond, en dan zijn we ook niet meer nuttig.”

Belga betreft een deel van zijn inkomsten uit de verspreiding van communiqués van bedrijven en de overheid. Dat tast jullie geloofwaardigheid toch aan?

“Dat betekent nog niet dat onze cel marketing druk uitoefent op de redactie (*zucht*). We blijven vrij en onafhankelijk, daar hoeft niemand zich zorgen over te maken. Ondernemingen sturen ons inderdaad communiqués, maar wij beslissen of we daar al dan niet een bericht van maken. Zij betalen en wij verspreiden, maar het is voor de redacties duidelijk van wie dat bericht komt. We zijn een distributiekanaal. Soms loont het natuurlijk de moeite om van zo’n communiqué een echt persbericht te maken. De grens tussen commerciële en niet commerciële informatie vervaagt. Als een pretpark ons meldt dat ze een speciale dag organiseren voor roodharige bezoekers, is dat dan puur commercieel? Of kun je dit als een grappig item beschouwen?”

De dienst E-poll levert commerciële opiniepeilingen op bestelling. Dreigt dat de berichtgeving niet met pr en reclame te besmetten?

(*Blaast*) “Ja, grote voorzichtigheid is geboden. Maar als uit een peiling blijkt dat supermarkt X de grootste van België is, dan moet je ook zeggen over wie het gaat, reclame of niet. Bij peilingen moet je je gewoon afvragen of ze maatschappelijk relevant zijn. Voor de rest verspreiden we het resultaat van commerciële peilingen ook als dusdanig en niet als een bericht van Belga. Maar ook dergelijke communiqués worden soms door *La Dernière Heure* of zo opgepikt en verwerkt.”

Hebben ze u als vrouw in de media nooit stokken in de wielen gestoken?

“Nee, nooit. Toen ik hier begon, was ik de enige vrouwelijke newsmanager in een ploeg van zes en ik ben ook de eerste hoofdredactrice van Belga. Mijn werkgevers hebben me altijd gezegd: het zijn je capaciteiten die tellen, niet je geslacht. Er werken hier veel jonge ouders, vaak deeltijds, en dat is een organisatorische nachtmerrie (*rolt met de ogen en zucht*).

4/5 werken is een verworven recht, maar niet echt verenigbaar met het beroep van journalist. En ja, dat van dat blondje heb ik ook geweten: een hoofdredactrice en dan nog een blondje ook! Ach, het stoort me niet om hier als vrouw de chef van de redactie te zijn. Mijn grootste uitdaging is om als Franstalige een tweetalige redactie te leiden.”

Hebt u ooit scoops gebracht waar u trots op bent?

“Nee, nooit. Maar wat betekent dat vandaag nog? De mensen geven geen moer om een scoop. Iedereen citeert trouwens iedereen. Ik heb niet zoveel als veldjournaliste gewerkt. Wel heb ik veel bekende artiesten geïnterviewd, en dat heeft me een hoop dingen leren relativeren, want sterren zijn zoals u en ik. Maar ik hoef niet op primeurs te jagen of aan gevaarlijke journalistiek te doen. Journalist zijn is een luxe: je wordt betaald om de actualiteit te volgen, om een bredere kijk op de wereld te ontwikkelen, om interessante dingen op te sporen en te vulgariseren. En het doet er niet toe hoe je dat doet: nieuwsflitsen presenteren, achter je computer zitten of als veldjournalist werken, wat mij betreft is er geen fundamenteel verschil.”

Hebt u bij Belga moeilijke momenten beleefd?

“In het begin had ik het hier moeilijk door mijn imago als presentatrice van een muzikzender. Dat kwam niet ernstig over en dat heb ik geweten! Je wordt plots tot manager gebombardeerd terwijl oudere journalisten vinden dat zij geschikter zijn voor die job. Ja, het is ingewikkeld bij Belga! Zijn ze jaloers? Aan een aantal extreem kritische mensen heb ik gezegd dat ze zelf maar moeten solliciteren voor de functie

van manager, maar dat willen ze dan niet, ze worden liever syndicalist (*lacht luidop*). Die frustraties blijven hangen, en dat heeft ook veel te maken met de manke communicatie

hier. Iedereen zit dicht bij elkaar en werkt continu onder grote tijdsdruk. Je kunt hier nooit zeggen: ‘oef, het journaal is voorbij, we gaan nu met zijn allen eten en herbeginnen om 14 uur’. Wij hebben heel weinig tijd om te gaan eten, om afstand te nemen en met elkaar te praten. Als er wordt gecommuniceerd, is dat om kritiek te spuien of de buurman op zijn fouten te wijzen. Ik zou dat willen doorbreken.”

U klinkt gejaagd, wat doet u in uw vrije tijd?

“Vrije tijd? (*lacht luidop*) Mijn werk en mijn dochtertjes van 2, 5 en 8, meer is er meestal niet. Ja, het gezinsleven, soms eens uitgaan of lezen, en reizen als het enigszins kan. Voor alles heb ik te weinig tijd, dat is het lot van een journalist! En van de hele maatschappij, stel ik vast. Als je tegenwoordig je vrienden wilt zien, moet je agenda’s naast elkaar leggen en alles maanden van te voren plannen. Ik vind dat eigenlijk onvoorstelbaar. Mijn man is regisseur bij de RTBF-radio, dat speelt in mijn voordeel, hij begrijpt hoe het in dit wereldje toegaat. Maar het blijft een beroep dat je helemaal in beslag neemt, ook thuis. Als ik beroepshalve naar het nieuws kijk, en dan lopen de kinderen overal te krijsen en soms moet ik op mijn tanden bijten (*lacht vertwijfeld*). Dát moeten ze meegeven aan beginnende journalisten: verwacht geen rustig leventje, *quoi*.”

‘De grens tussen commerciële en niet-commerciële informatie vervaagt.’

In interviews met *De Journalist* trokken achtereenvolgens Paul Daenen (hoofdredacteur *Het Laatste Nieuws*) en Patrick Van Gompel (*VTM*) hard van leer tegen de opleidingen journalistiek in Vlaanderen, en dan vooral de bacheloropleidingen. Daar vielen de bedenkingen niet in goede aarde. Drie reacties.

Journalistenopleidingen in Vlaanderen: geen plaats voor amateurisme

De bedenkingen van Paul Daenen over de Vlaamse journalistenopleidingen zijn aangekomen. Volgens hem is de toestand 'hopeloos'. En moet er dringend 'een deftige opleiding komen in plaats van dat amateuristisch gedoe'. Jammer dat Daenen er zo over denkt. Vooral omdat hij zo iets schoffeert dat hij totaal, maar dan ook totaal niet kent. Cynisch genoeg plukt hij bovendien als hoofdredacteur – maar dus blijkbaar onwetend – al jarenlang de vruchten van de door hem zo verfoeide journalistenopleidingen. Op de dag zelf dat ik het interview met hem in *De Journalist* lees, 3 januari 2012, tekenen oud-studenten van onze opleiding voor maar liefst zeven pagina's van *Het Laatste Nieuws*. Daaronder de voorpagina, met drie artikels, en de veelgelezen achterpagina. Ook de volgende dag komt de voorpagina van een (andere) oud-student. Tijdens de maand januari openen vier verschillende oud-studenten van onze opleiding zo'n tien keer de krant, en dat is niet eens uitzonderlijk. 97 oud-studenten van onze opleiding zijn momenteel in de Vlaamse journalistiek professioneel actief.

Er is nog iets dat de hoofdredacteur niet goed beseft: het zijn onder meer zijn eigen journalisten, zijn chef Regio en zijn chef Sport meer bepaald, die onze studenten de kneepjes van het vak bijbrengen. Samen met nog een vijftiental andere gastdocenten.

Ook Patrick Van Gompel gooit in *De Journalist* alle remmen

los. Ik parafraseer: de jongeren hebben geen *drive* meer, het heilige vuur ontbreekt, ze volgen de actualiteit niet, spreken en schrijven geen Nederlands. 'Kijk, televisie maken leer je niet op school', aldus Van Gompel.

Sorry Patrick, bij ons wel, en het wordt je aangeleerd door ervaren tv-journalisten als Sofie Demeyer, Veerle Vivijs, Peter Mast, Dirk Mampaey en nu ook Canvas-reportagemaker Steve Thielemans. Als je taal niet in orde is, dan raak je bij ons in het eerste jaar trouwens niet door de vakken Nederlands (gegeven door Veerle Vivijs) en Redactie (ondergetekende) en in het tweede jaar niet door de vakken Tekstrevisie (Veerle Janssens van *De Tijd*) en Stem en Uitspraak (Veerle Vivijs). Dan voel je trouwens drie jaar lang sowieso de hete adem van onze taalbewaker (Dirk Mampaey) in je nek. En de actualiteit, die zal je wel moeten volgen, al was het maar omdat je daar drie jaar lang wekelijks op wordt getest.

Geen spek voor de bek van Van Gompel. Hij had namelijk een 'roeping'. Ach Patrick, zullen we dan maar iedereen die zich geroepen voelt aanraden om rechtstreeks bij jou aan te kloppen? En dus niet, zoals de drie oud-studenten die je eigen nieuwsdienst de voorbije maanden nog in dienst nam, aan onze schoolpoort?

Patrick Pelgrims
Opleidingshoofd Professionele Bachelor Journalistiek
Erasmushogeschool Brussel

Wanneer ego en frustraties het overnemen...

Anders kan ik de boodschap van Patrick Van Gompel (*De Journalist* 153) niet samenvatten. Hakken en kappen op de bacheloropleiding Journalistiek, overgoten met een sausje 'kijk eens wat ik allemaal kan', grenst aan het absurde, zelfs aan het belachelijke. Van Gompel stelt dat een opleiding van drie jaar – inclusief stage – aan de basis ligt van alle onheil in de journalistiek. Hijzelf had zo'n opleiding helemaal niet nodig. Zijn eigen gebrek aan journalistieke vorming veegt hij snel onder de mat om zich vervolgens uit te roepen tot journalistieke Messias: "Ik had een roeping."

Ik verdenk Van Gompel ervan aanhanger te zijn van het creationisme, het ontkennen van evoluties. Niet alleen files worden langer (dat merkt hij nog terecht op), maar ook journalistieke technieken en praktijken evolueren. Dan schieten op studenten die drie jaar ondergedompeld worden in een

journalistiek vat vol kennis en kunde, is al te makkelijk. Te meer daar die jongeren worden begeleid door gemotiveerde docenten en gastsprekers, stuk voor stuk mensen die de band met de werkelijkheid onderweg niet verloren hebben. Wat Van Gompel zegt, is een journalist onwaardig. Zelfs de Amish-gemeenschap moet tegenwoordig met achterlicht op de koets vooruit.

Patrick, spring op die kar van evolutie, technische veranderingen en vooruitgang. Vind voor jezelf een nieuw 'geloof'. En blijf niet in je eigen roeping stikken. Geef jonge mensen de kansen die jezelf ook ooit kreeg.

Peter Mast
Redactiechef tvbrussel

Kort van geheugen

Ik stam zo ongeveer uit hetzelfde tijdperk als de heren Daenen en Van Gompel, maar kennelijk heb ik in een andere mediawereld geleefd dan zij. Je moet wel heel kort van geheugen zijn om zelfs maar te suggereren dat het vroeger beter was. En je moet wel heel vol zijn van jezelf om te beweren dat een opleiding helemaal niet nodig is wil je een glorierijke carrière in de journalistiek uitbouwen. Als jonge aspirant-journalisten vandaag tekort schieten, heeft dat veel meer met hun intrinsieke kwaliteiten te maken dan met hun opleiding. Want die is, vooral in de hogescholen, stukken beter dan wat wij

'in onze tijd' kregen aangeboden. Je mag niet verwachten dat hogescholen of universiteiten kant-en-klare journalisten afleveren, maar de basiskennis van het vak, die ze tijdens hun opleiding meekrijgen, is groter dan ooit tevoren. Zo blijft voor de redacties enkel over om de juiste mensen te kiezen, en die bij te schaven tot goeie journalisten.

Dirk De Weert
Hoofdredacteur Ring-TV

Onder embargo

Belangrijk bericht voor journalisten die **auteursrechten** ontvangen: de roerende voorheffing die hierop wordt ingehouden, is sinds 1 januari 2012 niet langer bevrijdend. Dat betekent concreet dat u in de fiscale aangifte 2013 over uw inkomsten 2012 alle ontvangen auteursrechten zal moeten opgeven.

Voor dat jaar zal u meteen ook met een **verhoging** van uw aanslag moeten rekening houden, zij het een kleine. Dat komt doordat de gemeentelijke opcentiemen worden berekend op basis van de belastingen verschuldigd op alle opgegeven inkomsten.

De totale **Vlaamse krantenmarkt** - papieren en digitale verkoop samen - is in 2011 met 0,5% gegroeid. Elke dag worden nu gemiddeld 934.841 kranten verkocht. Dat blijkt uit de jaarcijfers die het CIM begin februari bekend maakte.

Het Laatste Nieuws blijft met voorsprong de grootste (+ 0,5% in vergelijking met 2010, 287.931 verkochte exemplaren per dag). *Het Nieuwsblad* is een waardige tweede (+1,3%, 263.164 exemplaren).

Gazet van Antwerpen verloor 2,9% en wordt zo in oplage voorbijgestoken door zusterkrant *Het Belang van Limburg* die 0,3% inleverde. De twee Concentrakeranten verkochten in 2011 respectievelijk 97.486 en 98.168 exemplaren per dag.

De Standaard komt met een verkoop van 96.971 (+3,4%) aardig in de buurt. Rechtstreekse concurrent *De Morgen* daarentegen zakte met 2,2% tot 53.590 kranten. *De Tijd* dan weer zag vooral dankzij zijn digitale abonneementen de totale oplage met 3,8% stijgen tot 37.531 stuks.

Het verschil met de **Franstalige krantensector** is frappant. Die ging er in 2011 met 3,4% op achteruit en strandt zo op een totale dagverkoop van 404.316 exemplaren. Alle titels delen in de klappen, maar de grootste verliezers zijn *La Dernière Heure* (-6%), *Sud Presse* (-5,3%) en *La Libre Belgique* (-3,7%).

Naar aanleiding van 125 jaar Belgische Persbond (AVBB) stak de **Belgische Foto- en Film Persbond** (BFFP) een uitstekende fototentoonstelling in elkaar met werk dat zijn leden zelf als het beste uit hun carrière beschouwen. Van die tentoonstelling is nu, met steun van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, een puike catalogus verschenen.

De VVJ geeft veertig exemplaren van die **catalogus** cadeau aan geïnteresseerde leden die zolang de voorraad strekt van zich laten horen. Stuur zo snel mogelijk een mail naar info@journalist.be met vermelding 'catalogus BFFP'. Vermeld tevens je postadres.

Nog meer prachtige foto's zijn deze dagen te bezichtigen in het station Antwerpen-Centraal op niveau 1 aan spoor 6. Fotojournalist **Pol De Wilde** van *Het Nieuwsblad* stelt er nog tot einde maart 77 zwart-witbeelden tentoon die hij maakte vanuit de trein. De expo *Traces-Sporen-Tracks* wordt op vrijdag 2 maart om 19u30 ingehuldigd door Michiel Hendryckx.

De **Leuvense Persclub** reikte haar Hugo De Keyserprijs 2012 uit aan Jan Roecx voor zijn Weggeefwinkel Huisje van Overvloed. Iedereen kan daar gratis iets meenemen van de vele afgedankte, maar nog altijd waardevolle spullen die anderen er eveneens gratis naartoe brengen. Jan Roecx opent zijn bijzondere winkel in de Leuvense Brouwersstraat enkele dagen per maand voor het publiek.

Barbara Vuylsteke verlaat na vijftien jaar de redactie van *Het Laatste Nieuws*. Barbara gaat nu op zelfstandige basis artikels, interviews, recensie en reportages maken.

Kaat Celis, ex-Goedele, is bij *De Morgen* beeldverantwoordelijke geworden van de twee weekendmagazines.

En bij *Knack* is **Piet Piryns** per 1 maart weg wegens pensioen.

De AVBB staat niet alleen voor de verdediging van het aanvullende journalistenpensioen. Media-secretarissen van de traditionele **vakbonden** steunen de vraag om het zichzelf financierende pensioensupplement voor journalisten in de eerste pensioenpijl te behouden. Een brief in die zin aan de voorzitters van ACV, ABVV en ACLVB werd ondertekend door secretarissen van de BBTK, de LBC en de drie VRT-vakbonden.

Bij die vakbonden rommelt het intussen zwaar over de recente herstructurering bij **VTM**. De commerciële zender boekt nog altijd goede bedrijfsresultaten maar anticipeert blindelings op de toekomst. Werknemers met meer dan twintig jaar dienst blijken systematisch aangeschoten wild. En van ernstig sociaal overleg met de personeelsvertegenwoordigers is geen sprake. Aldus Pol Buekenhout in het LBC-magazine *Ons Recht*.

Ben Appel, juridisch directeur bij VMMA en sinds kort ook Head of Public Affairs, heeft ondertussen op de jongste Sectorraad Media gezegd dat de VTM-nieuwsredactie 'nog dit jaar' een redactiestatuut krijgt. Veeleer laat is dat, want het Vlaamse Mediadecreet legde zo'n redactiestatuut vele jaren geleden al op.

Meer sociaal overleg, eindelijk een redactiestatuut: de nieuwe VMMA-topmanagers **Peter Bossaert** en **Erwin Deckers** hebben werk voor de boeg. Nogmaals LBC-secretaris Pol Buekenhout: "Het *fit for the future* van Christian Van Thillo moet niet alleen een bedrijfseconomische maar ook een sociale inhoud krijgen."

Mogelijk kan de **Vlaamse Regulator voor de Media** (VRM) er wat extra op toezien dat alle Vlaamse nieuwsmedia over degelijke redactiestatuten beschikken. De Gentse hoogleraar mediarecht Dirk Voorhoof kondigde alvast een initiatief in die richting aan. Volgens hem zou de VRM alle bestaande regelingen kunnen doorlichten en vervolgens criteria ervoor opstellen.

Reporters sans Frontières (RSF) heeft België op de twintigste plaats gezet in zijn nieuwe wereldranglijst van de persvrijheid. Daarmee zakt ons land zes plaatsen in vergelijking met het jaar voordien. Waaraan de daling precies ligt, legt RSF tot nader order niet uit, ondanks aandringen van professor Dirk Voorhoof.

Zoals de wereldkaart op cover 4 van dit blad laat zien, scoren de Scandinavische landen en ook Nederland opnieuw opperbest wat persvrijheid betreft. Onderaan de ranglijst hangen Eritrea, Turkmenistan en Noord-Korea, maar even goed **Syrië**, Iran en China.

Toch eens het bekijken waard: **Frank Thevissens** nieuwste boek *De Stemmenkampioen*. Over de wijze waarop opiniepeilingen in de media worden gebracht. En meer in het algemeen over de niet altijd even kosjere verhouding tussen politiek, academische wereld en - jawel - journalistiek.

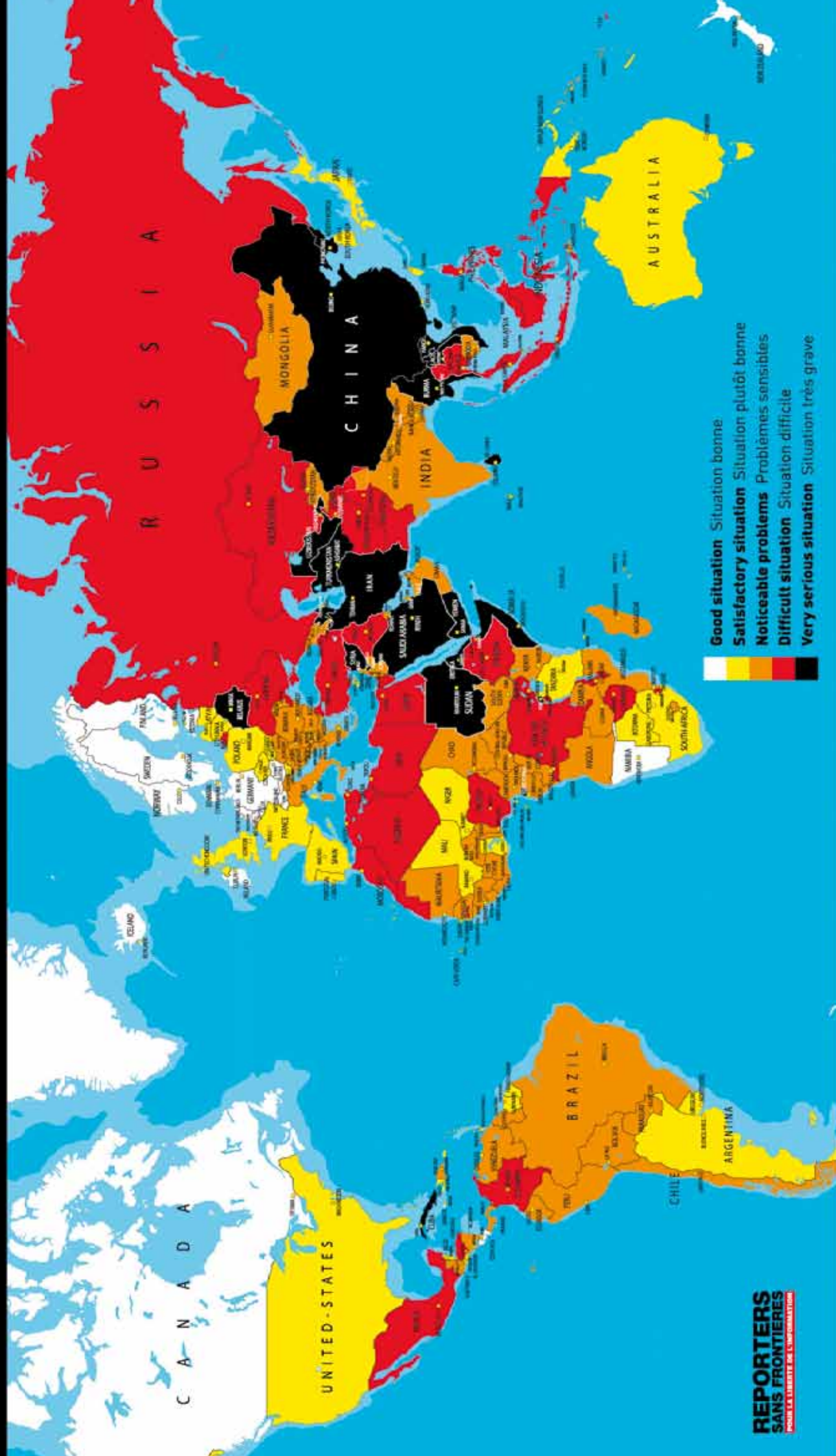
Liefde sloopt grenzen. In de valentijnsweek lagen mannenblad *P-magazine* en vrouwenmagazine *Flair* netjes in eenzelfde pakket in de winkel. De respectievelijke hoofdredacteurs **Michael Lescroart** en **Tine Trappers** namen voor de gelegenheid ook elkaars voorwoord over.

Datzelfde *Flair* heeft intussen, samen met Sanoma-zustermagazine *Libelle*, een advertentie geweigerd die Vlaams Belang-politica **Anke Van dermeersch** in beide bladen wilde plaatsen. Het gaat om de aankondiging van het boek *Hoer noch slavin* waarmee Van dermeersch de onderdrukking van vrouwen door de islam wil aanpakken.

Knap journalistiek werk van *Humo* en zijn reporter Peter Schoenaerts over het gesjoemel met **reality-tv**. Ludo Poppe, oprichter van het productiehuis Kanakna en algemeen beschouwd als de grondlegger van realitytelevisie in Vlaanderen, zou tegen journalist en blad een klacht indienen bij de Raad voor de Journalistiek.

FREEDOM OF THE PRESS WORLDWIDE IN 2012

**REPORTERS
SANS FRONTIÈRES**
POUR LA LIBERTÉ DE L'INFORMATION

LA LIBERTÉ DE LA PRESSE DANS LE MONDE EN 2012